

Gradisov Vestnik

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

Črni Kal ni tako črn

Kaj lahko dosežemo z dobro organizacijo dela in nagrajevanjem po učinku — Bogato plačana investicija — Prej 15 kubikov dnevno, danes 450 kubikov — Delavci so zadovoljni

Kar veselje je obiskati naš kamnolom na Črnem Kalu. Nasmejani obrazi, velika produktivnost, urejene dovodne poti in okolica, brezhibna mehanizacija, vse to so stvari, ki že na zunaj opozarjajo na dobro organizirano delovišče.

Toda vedno ni bilo tako. Dolga leta je bil kamnolom na Črnem Kalu bolj v sramoto kot v ponos koprške enote. Trdo delo delavcev, ročni izkopi in nakladanje, nizki zaslužki in vrh vsega izredno nizka proizvodnja. Črnogledi so že govorili o zapiranju kamnoloma. Tako ne gre naprej, so dejali merodajni — kamnolom bo treba rekonstruirati. In pristopili so k delu.

Pred šestim kongresom ZKS

Decembra bo v veliki dvorani gospodarskega razstavišča pričel z delom VI. kongres Zveze komunizma Slovenije. Nedvomno bo to prelomnica v delu zveze komunizma predvsem glede reševanja problemov na gospodarskem, idejno političnem in ekonomskem področju. Razčiščena bodo tudi nekatera nejasna vprašanja glede reorganizacije ZK

Od ustanovnega kongresa slovenskih komunistov je poteklo že skoraj 30 let. Vsi kongresi po vrsti so obravnavali procese, ki ne kažejo samo na idejne, politične in organizacijske rasti v delu zveze komunizma, temveč so hkrati pomembna dejanja v sodobnem, najbolj dinamičnem in plodnem obdobju slovenske zgodovine. Zato je VI. kongres toliko bolj pomemben, saj bo obravnaval delo komunistov med V. in VI. kongresom ter razpravljal o že ustaljenem konceptu gospodarske in družbene reforme na temelju samoupravljalne družbe. Iz kongresnih materialov je razvidno, da bodo delegati razpravljali tudi o integracijskih procesih v gospodarstvu in družbi, o samoupravljanju v delovnih organizacijah, o dohodkovnem sistemu, kadrovske politiki, pomenu znanstveno-raziskovalnega dela itd. Vse kaže, da bo mnogo razprav o teoretičnem kot praktičnem reševanju problemov delitve dohodka, saj se zaostajanje na tem področju stalno kaže v razkoraku med političnimi stališči in prakso delitve. Stopnja razvitenosti tržnega sistema ne dopušča direktne realizacije principa formiranja in delitve po vložnem delu, ampak le realizacijo principa nagrajevanja po rezultatih dela, ki dobi družbeno priznanje na trgu. Na poslovni uspeh vplivajo poleg vložnega dela, kot so organski sestav kapitala, stopnja konkurence, konjunktura itd. Vse to pa terjajo, da morajo biti pogoji in rezultati dela v celoti pod čimbolj neposrednim nadzorom delovnega človeka v združenem delu.

Najširši okvir za razvijanje samoupravljanja v funkcionalno delujoč sistem so dajali smotri in neposredne naloge gospodarske reforme. Ta je postavila gospodarske organizacije v jasnejše ekonomske odnose in utrdila odgovornost delovnih kolektivov za kratkoročne in dolgoročne odločitve. Položaj gospodarskih organizacij je tako nujno terjati večjo

Nadaljevanje na 3. str.

Božidar Mihič, vodja kamnoloma, je ravno sešteval količine ta dan proizvedenega materiala, ko sem stopil skozi novo urejeni prostor gradbiščne pisarne. Segla sva si v roko. »No, ste le enkrat prišli med nas,« je dejal. »Delamo s polno paro, danes smo proizvedli že 420 m³,« je nadaljeval tovariš Mihič. »Poletji pa smo v dveh izmenah proizvedli tudi do 850 m³ na dan.« Vsekakor lep uspeh, če primerjamo, da so prej proizvedli le 15—20 kubikov dnevno. Tako so v lanskem letu od 16. junija do 31. decembra proizvedli 77.700 m³, v letošnjem letu pa od 1. januarja do 15. oktobra že 84.270 m³ drobljenca. Če te številke primerjamo z rezultati prejšnjih let, npr. z letom 1966, ko so z večjim številom zaposlenih proizvedli le 15.000 m³ letno, je to res velik uspeh.

Z montažo novega drobilca in drugih naprav je bila rekonstrukcija kamnoloma končana še pred poletjem lanskega leta. Drugo, kot so dovodne poti, ureditev okolice in postavitve stanovanjskih objektov pa so delali med samo proizvodnjo.

»Letos smo si uredili stanovanjske prostore, menzo, v kateri so radio in televizor ter sanitarne naprave,« je še pristavil tovariš Mihič in me odpeljal na ogled kamnoloma.

Celotna proizvodnja je vezana na akord (učinek). V akordu skupine delajo tudi strojniki, ker so tako drug od drugega odvisni, teče celotna proizvodnja kot po tekočem traku.

Ob taki organizaciji dela in tako povečani produktivnosti so se močno dvignili tudi osebni dohodki zaposlenih, čeprav delavci niti pol toliko ne »garajo«, kot so prej. Kako je z zaslužki, pa smo vprašali delavce same.

SKRAJA SEM SKORAJ ŽE OBUPAL

Edi Šau je miner in hkrati namestnik vodje kamnoloma. Pri podjetju je od septembra 1964 dalje. Ustavil sem ga in med drugim vprašal: »Kakšen je bil vaš vtis, ko ste pred leti prvič stopili v ta kamnolom in kako se počutite danes?«

Nasmejal se je in dejal: »To je že zgodovina, vendar sem takrat skoraj obupal. Delo je bilo težko, minirali in minirali smo, efekt tega pa je bil majhen. Temu primerno sem tudi zaslužil.«

Bilo mi je skoraj žal, da sem prišel v podjetje.

Prej sem dobil največ do 70.000 S din, danes pa zaslužim več. Oktobra sem prejel 144.000 S din, seveda brez nadurnega dela, terenskega in stalnostnega dodatka. Moje poprečje lanskega leta pa je znašalo 180.000 S din, skratka z delom in zaslužkom sem zadovoljen.«

DS je razpravljaj

Svojo redno sejo je imel delavski svet podjetja 25. oktobra. Pretežni del obravnave je posvetil formiranju železokrivskega servisa, ki naj bi služil potrebam celotnega podjetja. Smotnost ustanovitve takšnega servisa je utemeljena s tem, da se poveča produktivnost dela z moderno tehnologijo in opremo, ki jo je mogoče financirati na enem mestu zaradi visokih stroškov take opreme, na drugi strani pa bodo tako odpadli dvojni transportni stroški železa. Če so železokrivnice v posameznih enotah lokacijsko oddaljene od centralnega skladišča in tudi od objekta, ki se gradi, se železo transportira iz centralnega skladišča v Ljubljani, do koder je bilo dobavljeno iz tovarne, najprej posamezni železokrivnici, od tod pa kot armatura na objekt, kjer

DNEVNO PREVOZIM 450 DO 500 KUBIKOV

Dvignil sem roko in »demper« se je za trenutek ustavil. Z Martinom Kalšanom se poznam iz tečaja za strojnike. Že takrat je bil priden »študent«, pa tudi danes so ga predpostavljeni pohvalili.

Segla sva si v roko. Rad se srečam z bivšimi tečajniki. »Kako je Kalšan, kdaj ste prišli v Koper?«

»V Koper sem prišel direktno s Srednje Drave aprila 1967,« je dejal in nadaljeval: »Res, da mi je zaradi bližine doma na Srednji Dravi bolj ugajalo, toda zadovoljen sem tudi v Kopru, predvsem zaradi organizacije in dobrega zaslужka. Domov grem le enkrat na mesec, zato pa prosti čas posvetim stroju. Dnevno prevozim 450 do 500 kubikov, v sezoni pa seveda še dosti več. Stokrat na dan obkrožim kamnolom. Moram stalno hiteti, če hočem zadostiti kapaciteti drobilca. Vsi smo v akordu, vezani drug na drugega in na proizvodnjo. Če le eden izpade, stojimo vsi. To pa ni v skladu z našo ekonomsko računico,« je še pristavil in že odhitel dalje.

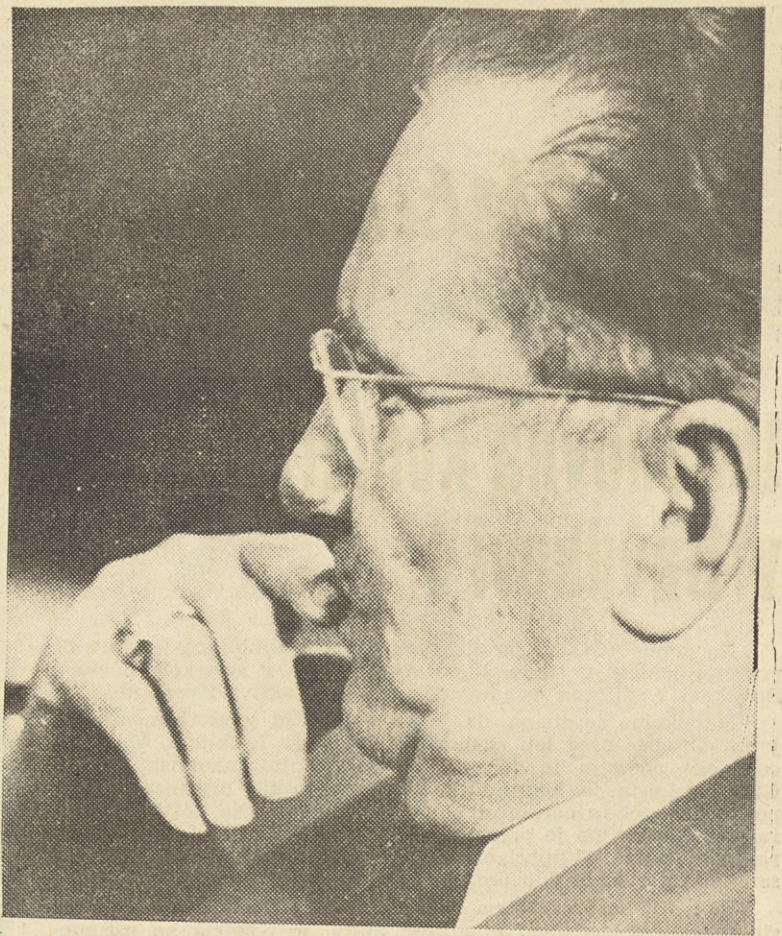
STROJ JE KOT »PUNČKA«

»Bolj ga neguješ, več ti nudi,« tako je začel pripovedovati strojnik »cartepilerja« (nakladača) Viktor Mihelič.

Mihelič je že star gradisovec. V podjetje se je vključil že leta 1947. Bil je na vseh naših večjih gradbiščih, sodeloval pri gradnji elektrarne Medvode, na avtocesti, Srednji Dravi itd., 20. avgusta 1967 pa se je ustavil na Črnem Kalu.

»Moj stroj je brezhiben,« je nadaljeval. »Nuditi mu pa moraš vse, kar potrebuje. Čistim ga po delu in včasih v soboto, na splošno pa se držim predpisanih navodil. Tu zaslužim dobro, še posebno zato, ker smo tudi strojniki vezani na učinek.«

Nadaljevanje na 3. str.

Ob 25-letnici AVNOJ

Letos poteka 25 let, odkar je bilo v zgodovinskem mestecu Iajce svečano II. zasedanje AVNOJ. Na tem zasedanju so se narodi Jugoslavije sporazumeli, da osnujejo novo socialistično federativno republiko pod vodstvom predsednika Josipa Broza-Tita, ki je na tem zasedanju dobil naziv maršala.

Dotedanja partizanska vojska je uradno postala vojska osvobodilnega gibanja, ki je imela nalogo pregnati sovražnika iz naše dežele.

Ob tej veliki obletnici se nam misel utrga za 25 let nazaj v preteklost. In če potegnemo črto do današnjega dne, se nehote ustavimo ob raznih velikih dogodkih, ki so se zgodili v tem četrstoletju.

V prvi vrsti se moramo spomniti naših padlih borcev, terencev in internancev, ki so dali svoja življenja in zdravje za domovino. Nadalje se moramo zahvaliti našemu predsedniku za njegovo vsestransko državniško aktivnost v boju za mir in vsem svetu. Na čelu partije je Tito uspešno reševal življenjsko važne naloge naše nove domovine, ki se je pod najtežjimi pogoji rodila iz skrajno siromašnega naroda, ter smo vsi pod njegovim pametnim vodstvom pomagali izgrajevati to našo ubogo porušeno zemljo ter pod geslom »bratstvo — jedinstvo« zagrizeno in uporno pripravili našo domovino, ki bo v čast in ponos še našim rodovom.

Nismo še pozabili informbiroja, ko smo se z našo partijo na čelu uprli velikemu narodu ter z našo enotnostjo dokazali vsem, ki so čutili slo po naši zemlji, da je ne damo nikdar več in nikomur iz naših rok.

Če pogledamo našo federativno republiko, posamezne republike tja do naših občin, ali pa če pogledamo samo našo belo Ljubljano, vidimo, kaj vse se je napravilo v 25 letih. Standard delavca se je visoko dvignil na podlagi uspehov, ki smo jih dosegli.

In če na koncu pogledamo samo naše podjetje, kaj vse smo ustvarili v povojnih 23 letih? Kako ponosni smo na naše hidrocentrale Medvode, Moste, Vuzenico, Dravo, termoelektrarne, mostove in ceste. Giganti po vsej Sloveniji ter zunaj nje pričajo, da je naše podjetje ogromno prispevalo k izgradnji naše domovine. Leta 1970, ko bomo obhajali 25-letnico obstoja, bomo z zadovoljstvom gledali sadove našega dela, ki jih je ustvarila žuljava roka našega delavca.

Ponosni smo, da smo na taki zemlji, za katero, če bo potreba, se bomo še enkrat borili.

Naša iskrena želja pa je, da bi naš predsednik Tito še naprej varno vodil našo barko med ostrimi prepadi in črmi vzhoda in zahoda, da bo naš rod še srečnejši, da pa pri tem ne bo pozabil trnjeva pota svojih očetov in mater, ki so pred 25 leti dali od sebe vse za našo mlado, lepo domovino.

N. P.

SPO naj pravi čas ukrepa

Nujno je povečati družbeni vpliv pri nadzoru privatnega avtoprevoznništva — Ali vzdržati in obnavljati avtopark ali ga prepustiti privatnemu sektorju — Razprava v zvezni skupščini, amandma k novemu zakonu — Ukrepi organov upravljanja za sanacijo avtoparka

V zadnjih dveh letih, posebno pa še letos, je bilo zelo veliko razprav o avtoprevozništvu, bodisi o družbenem kakor tudi v privatnem sektorju. Dejstvo je, da se je privatni sektor, ki opravlja transportne usluge, zelo razvil in s »cenejšimi« uslugami močno konkuriral družbenemu sektorju.

se vgradi. Transportne poti so torej dolge in nepotrebne, kar vse draži končni proizvod, tj. vgrajeno armaturo, oziroma zmanjšuje finančni uspeh objekta.

Nov železokrivski servis je lociran neposredno ob centralnem skladišču železa, ki ima potrebno količino materiala za krivljenje, sortirano po posameznih profilih. Dobava železa v železokrivski servis je možna neposredno iz skladišča, in to s pomočjo žerjava, ki služi tudi sicer skladišču. Tako železokrivski servis nima svojega skladišča; dobava železa bo možna vedno le v količinah in vrstah, ki ga bodo skrivili po armaturnem načrtu za posamezni objekt.

V poslovniku, ki ga je sprejel delavski svet za železokrivski servis, je podrobno določen način poslovanja omenjenega servisa. Posloval bo kot servis v okviru tehnične službe centrale, ki bo tudi

Nadaljevanje na 2. str.

Posledica takšnega stanja, pri katerem lahko iščemo »izvirni greh« v temeljnem zakonu o organizaciji prevoza z motornimi vozili v cestnem prometu, je bila, da je družbeni sektor lahko samo ugotovil, da se ne nahaja v enakopravnem položaju s privatnim sektorjem. Privatnim voznikom je bilo omogočeno, da so se v prvi vrsti izognili družbenim obveznostim, tj. plačilu občinskih davkov za opravljene transportne usluge.

Do takšnega stanja je privedla samo popustljivost davčnih organov v posameznih občinah, kakor tudi različni način obdavčenja privatnih prevoznikov. Le-ti so bili v nekaterih občinah obdavčeni pavšalno, v drugih pa ali po teži vozila ali pa po prijavljenem dohodku. Veljavni predpisi so omogočili, da so lastniki tovornih vozil lahko bili registrirani v eni republiki, usluge pa so opravljali v drugih republikah ali občinah.

Tako so privatni vozniki sicer opravljali svojo obrt povsem po zakonih in predpisih, hkrati pa so

Nadaljevanje na 4. str.

Ustanovna konferenca ZM v Bavdkovi 1

Na pobudo OO ZK gradbenega vodstva Ljubljana in centrale podjetja je bila v sredo, 13. novembra 1968 v samskem domu v Bavdkovi 1 sklicana ustanovna konferenca aktiva Zveze mladine.

Marsikomu je znano, da je bil aktiv ZM v gradbenem podjetju »Gradis« pred leti eden najmočnejših v Ljubljani. V okviru celotnega podjetja je deloval celo samostojni mladinski komite Gradisa. Le-ta je koordiniral delo mladinskih organizacij vseh poslovnih enot in obratov. Leta 1964 pa je komite ZM v Gradisu razpadel, s tem pa je prenehalo tudi aktivno delo mladine v skrajni vseh enotah. V ljubljanskem bazenu trenutno obstaja in deluje samo aktiv v kovinskih obratih na Smartinski 32.

Ideja, da se v samskem domu v Bavdkovi 1, kjer prebiva čez sto mladincev, ustanovi mladinski aktiv, je naletela na razumevanje tako pri upravi podjetja, mladincih samih kot tudi pri ObK ZMS Ljubljana-Moste-Polje.

Konferenca sama je pokazala, da mladinci čutijo potrebo po udejstvovanju. V ilustracijo naj navedem, da je bilo od 103 vabljenih mladincev na konferenci prisotnih kar 85. Da je zanimanje za mladino v Gradisu veliko, pa priča tudi dejstvo, da so konferenci prisostvovali predstavniki vseh enot in obratov iz ljubljanskega bazena. Konference se je udeležil tudi sekretar podjetja Rajko Zupančič.

Sekretar ObK ZMS Moste-Polje Ivan Kuhar je v svoji razlagi z naslovom »Vloga in naloge ZM v sodobni družbi« na kratko opisal smeri, v katerih lahko in mora delovati ZM. Se posebno močno je poudaril povezavo in sodelovanje z zvezo komunistov. Naloga ZM je vzgajanje mladega človeka od rane mladosti do dobe zrelosti. Pripraviti in usposobiti ga mora za dobrega, delovnega in poštenega člana socialistične samoupravne družbe. Prizadevati si mora, da bi usposobil čimveč mladih in jih dvignili na tako raven moralnih kvalitete, da bodo po pravici zaslužili naziv, ki ga je mladina v preteklosti že velikokrat zaslužila, to je, avantgarda.

O vsebini dela in nalogah, ki čakajo novo izvoljeno predsedstvo mladinskega aktiva Gradis, Bavdkova 1, je spregovoril Jože Gole, dosedanji predsednik aktiva ZM v kovinskih obratih. Poudaril je, da se mora mladinski aktiv uveljaviti na vseh področjih. Verjetno bo najlažje uspeti na športnem področju. Tudi šport in rekreacija sta namreč za vsakega delovnega človeka nujna. Ni dovolj, da delavcu izplačamo osebne dohodke, skrbeti moramo tudi za njegovo počutje tako na delovnem mestu kot zunaj njega.

Sistem prostih sobot, ki se je v Gradisu že uveljavil, postavlja v ospredje vprašanje, kako usmeriti predvsem mladino v smotrno izkoriščanje prostega časa. Zveza mladine ter druge mladinske organizacije kot so Počitniška zveza, Zveza tabornikov, športne ter druge organizacije morajo ob medsebojnem sodelovanju izpolniti ta prosti čas s koristnimi aktivnostmi, ki bodo pritegnile čimvečji krog mladih. Počitniška zveza v Gradisu deluje že tri leta ter smo z njenimi uspehi lahko zadovoljni. Med športnimi disciplinami so najbolj primerni šah, streljanje, namizni tenis in nogomet. V vseh teh disciplinah so naši mladinci že pred leti aktivno delovali in poželi vrsto lepih uspehov. Zelja mladincev je tudi, da se končno uredi izposojanje knjig, ki so last sindikalne podružnice kovinskih obratov, vendar ležijo neizkoriščene. Uredi naj se knjižnica ter za minimalno izposojnino izdaja knjige članom kolektiva.

V zimskem času pa naj se v prostorih samskega doma pripravi ciklus predavanj z različnimi temami. Tudi ta predavanja so v bloku že bila, in sicer v organizaciji Počitniške zveze.

Sekretar podjetja tov. Zupančič je zbranim mladincem v kratkih besedah razložil trenutno stanje v podjetju ter s primerjavo lanskega leta nazorno pokazal pozitivne uspehe prizadevanj podjetja. Izrazil je zadovoljstvo nad tem, da se v samskem domu ustanovi aktiv ZM ter obljubil pri delu aktiva tudi svojo pomoč.

Na koncu so delegati konference izvolili predsedstvo novega aktiva ZM ter soglasno in z aplavzom postavili za predsednika Jožeta Goleta.

Delo v mladinski organizaciji samskega doma v Bavdkovi 1 se je torej začelo. Naloga nas vseh mladincev, samoupravnih organov podjetja ter družbeno-političnih organizacij pa je, da vsak po svojih močeh prispeva, da bo to delo potekalo po predvidenem programu ter obrodilo zelene uspehe.

Ernest Jazbinšek

Vsaka oblika blagovne proizvodnje, naj bo kapitalistične ali socialistične, razvija in širi tržišča. Blago se kupuje in prodaja za denar. To je skupno svojstvo vsakega tržnega gospodarstva, a to, po čemer se med seboj razlikuje, je v prvi vrsti družbeni odnos. Paralelno s tržiščem blaga se razvija posebno tržišče denarja in posebno v višjih fazah tržišče kapitala. (Ceprav v socialističnih družbenih pogojih ne ustreza izraz »kapital«, ga iz tehničnih razlogov danes pogosto uporabljajo.)

Pod tržiščem denarja pojmujejo odnos ponudbe in povpraševanja prostih denarnih sredstev na kratek rok, običajno do 12 mesecev. Ustanove, ki se bavijo z zbiranjem prostih kratkoročnih sredstev in je to njihova poslovna dejavnost, so banke.

V bankah se formirajo vloge varčevalcev v obliki kratkoročnih depozitov, vlagatelji pa so: a) prebivalstvo, b) gospodarske organizacije, c) država, javni organi, ustanove in institucije. Vendar sredstev posameznih vlagateljev ne more banka direktno uporabljati kot sredstva prometa in plačila. To reguliranje opravlja Narodna banka Jugoslavije.

Prav v juliju letošnjega leta je Narodna banka Jugoslavije sprejela dopolnilni ukrep in razširila osnovo za določanje zadolžitve hranilnih vlog, vse zato, da bi spodbudila gospodarsko aktivnost, v tem primeru na področju stanovanjske izgradnje. S tem postajajo hranilne vloge prebivalstva vedno bolj pomembni kreditni, posebno investicijski potencial banke. Nasprotno pa se prosta sredstva podjetij, ki se pretežno nahajajo na tekočih računih poslovnih bank, lahko direktno in neposredno uporabljajo kot sredstva prometa in plačila poslovnih bank.

TRZIŠČE KAPITALA

Pod tržiščem kapitala pojmujejo stanje ponudbe in povpraševanja dolgoročnih denarnih sredstev, bodisi na nacionalnem ali svetovnem tržišču.

Vlagatelje kratkoročnih sredstev bolj zanima likvidnost banke kot pa rentabilnost naložbe, lastnike prostih dolgoročnih sredstev pa bolj zanima rentabilnost, tj. hočejo ustvariti čim večji dohodek od svojih sredstev, vtem ko trenutna likvidnost banke stopa v drugo vrsto.

Kratkoročni krediti služijo za dopolnjevanje kratkoročnih potreb podjetja za obratna sredstva.

Finančne institucije na tržišču kapitala zbira kapital za dopolnjevanje dolgoročnih sredstev gospodarstva za naložbe v osnovna in trajna obratna sredstva, bodisi takrat, ko je podjetje v izgradnji, bodisi zaradi razširitve obstoječih kapacitet itd.

Današnji hitri tehnični progres v svetu prisiljuje podjetja na pogoste rekonstrukcije in obnavljanja — zato neprekinjena potreba po stalnih in velikih finančnih vlaganjih.

V naši državi ne poznamo »klastičnega« tržišča kapitala zaradi spremenjenih družbenih odnosov. Določene možnosti, ki obstajajo v razvijanju tržiščnih faktorjev na področju denarja in kapitala, niso dovolj izkoriščene zaradi počasnosti naših prilagajanj, nezadostne elastičnosti in nepripravljenosti, da iz danega

sistema gospodarjenja potegnemo sredstva, ki so na razpolago.

Za lažje razumevanje je prav, da si osvežimo, kako smo sredstva, potrebna za dolgoročno vlaganja, pridobivali. V prvi fazi razvoja našega gospodarstva, tj. do leta 1952, smo ta sredstva dobivali iz državnega proračuna, v času od 1952—1964 pa iz investicijskih skladov. Administrativni sistem vodenja gospodarstva je temeljil na popolni centralizaciji in dispoziciji nacionalne akumulacije v rokah državnih organov. Potreben kapital so razdeljevali iz proračuna predvsem za tako imenovano kapitalno izgradnjo, to je gradnjo novih kapacitet, razširjevanje in modernizacijo obstoječih kapacitet. »Kapital« so razdeljevali iz proračuna po subjektivnih ocenah in kriterijih, pri tem so bili bolj poudarjeni politični in manj ekonomski kriteriji opravičenosti, rentabilnosti, obveznosti vrnitve itd.

Investicije so načrtovali v prvi vrsti za potrebe domačega tržišča, da bi bili neodvisni od uvoza iz tretjih držav. Prednosti je imela težka, vtem ko so bile predelovalna industrija in vse terciarne dejavnosti zapostavljene, kar še poslabša velja za kmetijsko proizvodnjo.

Prodajna cena in primerjava naših z mednarodnimi stroški za enoto proizvoda niso dajale pobude za večji interes, ker je bilo domače tržišče regulirano in strogo ločeno od mednarodnega.

Taka politika je omogočala maksimalno koncentracijo razpoložljivega kapitala in s tem zidala temelje veliki socialistični proizvodnji.

V nadaljnjem razvoju se pričenujejo uveljavljati ekonomski odnosi in kriteriji. Proračunsko financiranje v letu 1952 zamenja financiranje iz investicijskih skladov, zveznih, republiških in lokalnih. Skladi imajo svoje lastne dohoke, organi upravljanja s skladi pa so politično teritorialne skupnosti, ki so odločale o dodeljevanju dolgoročnih kreditov. Uveden je bil sistem razpisov za interese te posojil, ki vlagajo svoje kreditne zahteve. V njih je ponudena obrestna mera in roki za vračanje kreditov. Te postavke vnašajo ekonomske kriterije za posojeni »kapital«. Vendar v svobodni cirkulaciji sredstev na tem trgu ponudbe in povpraševanja na tržišču kapitala, še ne more biti govora. Resnica je, da se skladi administrativno drže, skladi se vodijo pri bankah, vendar samo v javstvu »servisa« družbenopolitičnih skupnosti.

V začetku leta 1964 se prične tretja etapa v razvoju sistema dolgoročnega kreditiranja. Najprej je bil ukinitven zvezni investicijski sklad, nato še drugi skladi družbenopolitičnih skupnosti. Ta sredstva so se prenesla v kreditne sklade poslovnih bank.

Novi zakon o bankah in bančnih poslih v letu 1965 je povzročil temeljite spremembe na področju ustanavljanja, upravljanja in poslovanja bank.

Kot ustanovitelji bank se pojavljajo v prvi vrsti gospodarske organizacije. V organih upravljanja bank »sedijo« predstavniki gospodarstva, banke svobodno poslujejo na vsem državnem področju in niso lokalno zaprte kot nekdanje komunalne banke. S tem je ustvarjena mnogo ožja povezanost med ustvarjanjem in razdelitvijo kapitala. Tržišče kapitala dobiva nove oblike.

Vendar so bivše »zvezne« banke (Jugoslovanska investicijska banka in Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino) še vedno »servis« družbenopolitičnih skupnosti, konkretne je federacije, a ne servis gospodarstva, kar bi v duhu predpisov pričakovali. Se vedno je Jugoslovanska

investicijska banka z monopolistično vlogo, ki vodi in razdeljuje sredstva bivšega splošnega investicijskega sklada.

Restriktivna kreditna politika, nezadostna akumulativna sposobnost našega gospodarstva, visoke družbene obveznosti in dajatve vodijo gospodarske organizacije v popolno odvisnost poslovnih bank.

Kreditne zahtevke neposredno ali posredno praviloma rešuje kreditni odbor banke, ki je sestavljen iz delavcev bančnega aparata. Zato je za gospodarsko organizacijo obstojnega značaja imeti dobre odnose z vodilnim funkcionarji posameznih poslovnih bank.

Tak odnos med bankami in gospodarstvom, kjer se banka pojavlja kot lastnik, a gospodarstvo kot proizlec sredstev, lahko pripelje do oblasti birokracije nad neposrednimi proizvajalci. Verjetno bo potrebna reforma sistema poslovanja poslovnih bank v tem, da bi vse večje zahtevke za kredite r ševali izvršilni odbori bank, (v odbori so predvsem predstavniki gospodarskih organizacij). Logična posledica — pristojnost delovnih organizacij — bi se razširila na področje razdeljevanja kapitala in banke bi se s tem načinom približale ekonomskemu merilu in zakonitostim v poslovanju, postale bi banke svojih komitentov, tj. gospodarstva.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Iko Ravnčar

Predsednik sindikalnega odbora podjetja Tone Zaletelj med govorom

Ob občnih zborih

Po sklepu VIII. redne seje sindikalnega odbora podjetja morajo v vseh naših enotah do 20. decembra 1968 opraviti občne zbornice sindikalnih podružnic. Na teh pomembnih in kolektivnih sestankih bodo sindikalne organizacije položile obračun svojega dela. Nedvomno bo vsaka sindikalna podružnica poleg poročila in razprave še pripravila program za prihodnje obdobje, ki bo v skladu s stališči VI. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije in sklepov republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije.

Kot je razvidno iz zapisnika, se bodo vsebinske razprave v glavnem nanašale na probleme znotraj poslovnih enot. Pomembno mesto bodo našle tudi razprave o življenju in delovnih pogojih zaposlenih delavcev. Teh je zelo veliko: od razprave o prehrani, stanovanjske problematike do delitve osebnih dohodkov. Posbno pozornost bodo posvetili tudi integracijskim vprašanjem tako slovenskega gradbeništva kot integracije znotraj podjetja.

Predsednik sindikalnega odbora podjetja tovariš Tone Zaletelj je med drugim predlagal, naj bi za občni zbor sindikalnega odbora podjetja izvolili 39 delegatov, in sicer po ključu na vsakih 100 članov sindikata en delegat. Med izvoljenimi delegati naj bodo tudi delegati za nov sindikalni odbor podjetja.

Pred sindikalnimi organizacijami je kup novih nalog, ki pa jih bomo lahko rešili le s skupno močjo in sodelovanjem.

O poteku občnih zborov bomo še pisali.

L. C.

DS je razpravljajal

opravljala dispozicije za ta servis. Medsebojni odnosi temelje na dejanski lastni ceni, ki bo ugotovljena po vsaki obračunski dobi med letom in ob koncu leta. Za nemoteno obračunavanje storitev je upravni odbor sprejel planske cene, ki predstavljajo predvidene dejanske stroške. Po vsakokratnem obračunu se bodo razlike med dejanskimi stroški in predvidenimi poračunavali z enotami, koristniki uslug. Tako bodo imele enote, ki se bodo posluževale tega servisa, neposreden vpliv na poslovanje. V ta namen je s poslovnikom predpisan tudi skupni kontrolni organ z nalogo, da spremlja delo servisa in pregleduje obračunavanje stroškov.

Vse administrativne in knjigovodske posle za servis bodo opravljale že obstoječe službe pri centrali podjetja in se zato režijski stroški ne bodo zvečali. Kolikor bi nastali spori v zvezi s poslovanjem z enotami, ki se bodo posluževale uslug servisa, predvideva poslovnik, da bo takšne spore reševala že uvedena notranja arbitraža v skladu s statutom podjetja.

Nič manj obširna ni bila razprava članov delavskega sveta o poročilu investicijske komisije. V okviru letnega programa investicijskih nabav, kate-

da odloča o neposrednih nabavah posameznih strojev in drugih osnovnih sredstev, o tem pa poroča redno delavskemu svetu.

Na podlagi izčrpnega poročila komisije je delavski svet odobril posamezne nabave.

Že dalj časa je aktualna problematika avtoparka in uporaba transportnih sredstev. Za sejo delavskega sveta je bil pripravljen poseben predlog za povečanje stopnje amortizacije tovornih vozil, različno po tonaži, da bi tako hitreje zbrali sredstva za nadomestitev dotrajanjih vozil, kar ob predpisanih minimalnih stopnjah amortizacije ni mogoče. Transportna sredstva se namreč hitreje trošijo in sredstva, ki se pridobivajo z obračunavanjem amortizacije po minimalnih predpisanih stopnjah, ne zadoščajo za njihovo reprodukcijo. Delavski svet je po utemeljitvi predloga sprejel povečanje stopnje amortizacije za transportna sredstva.

V nadaljevanju se je obravnaval delavski svet predlog o ustanovitvi podjetja za izvajanje investicijskih del v ZR Nemčiji ter sklenil, da se takšno podjetje ustanovi. S tem bo poleg ekonomskih odnosov rešeno v veliki meri tudi smotrno zaposlovanje v tujini v korist naših članov kolektiva.

Končno je delavski svet odobril prispevek k stroškom graditve nove ljubljanske bolnišnice za letošnje leto, odobril je posebno višino terenskih dodatkov za delavce, ki delajo pri gradnji hidrocentrale v Djerdapu, in izvolil delegate za volilno telo pri volitvah v svet zavarovancev komunalne skupnosti socialnega zavarovanja.

R. Z.

VI. kongres ZKS

Nadaljevanje s 1. str.

samostojnost in širše materialne temelje za izvrševanje nalog. Najširša politična bitka za gospodarsko reformo se je zato ves čas vodila in se še vodi prav za tak položaj gospodarskih organizacij. Pri tem pa je tudi pomembno, da probleme na področju gospodarjenja, delitve dohodka, tržnih odnosov kot samoupravljanja ne idealiziramo ali celo rešujemo s tako imenovanim »primitivizmom«
temveč na osnovi znanstvenega marksizma, kot splošne znanosti, zavesti in odgovornosti, pri tem pa ne smemo podcenjevati pomena intelektualnih dosežkov, talenta in prizadevanj posameznikov.

Ker je med delegati izredno veliko mladine, bo prav gotovo tudi govora o problemih mlade generacije. Pri obravnavi mladine ne gre za vprašanje generacij, kot politično vprašanje, saj je v vsaki generaciji političen problem naprednost ali konservativnost, ne pa psihološke in biološke posebnosti mlajših ali starejših. Političen problem mlade generacije pa je, koliko je samoupravna struktura odprta za mlade ljudi ter koliko se sliši in upošteva mnenje mladih v političnem in idejnem življenju družbe.

Ze dalj časa potekajo procesi reorganizacije v zvezi komunistov. Položaj in naloge zveze komunistov so se po obdobju močno centralizirane ekonomske in politične moči države spremenile. Danes prehaja ekonomska in politična moč na sa-

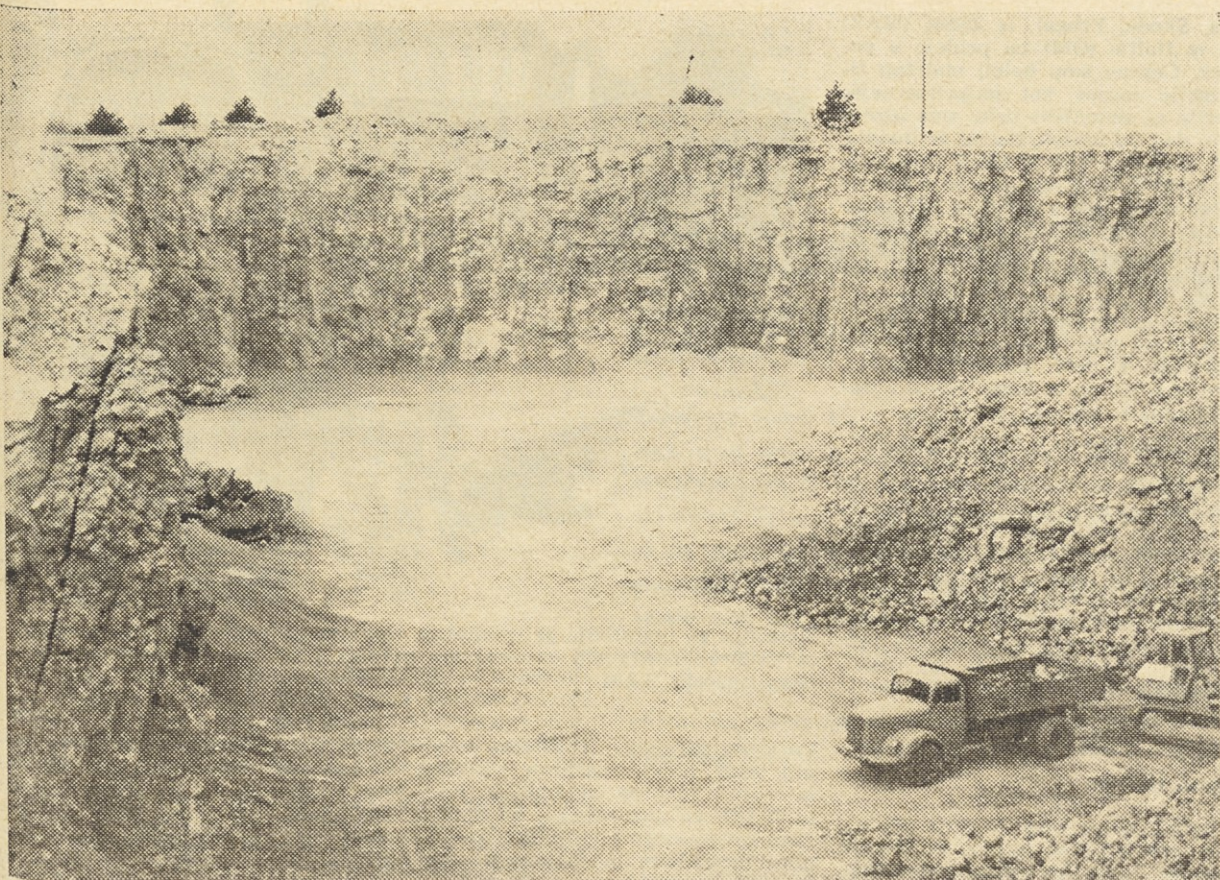
moupravne organe delovnih ljudi. Nujno vlogo je ZK v spremenjenih razmerah lahko opravila samo kot oblikovalka zavesti in volje neposrednih nosilcev družbenega razvoja, torej le kot vodilna idejno politična sila v samoupravni strukturi. Temu primerno je bilo treba modificirati tudi nekatera organizacijska načela. V demokratičnem centralizmu je bil vse večji poudarek na demokratičnem sprejemanju sklepov. Decentralizacija na ekonomskem področju je torej terjala, da se ZK organizira kot integracijsko jedro samoupravne družbe, in to zaradi razvoja družbe same.

Zaprto komunistov v ozke organizacijske okvire lastne organizacije je dostikrat omrtvičila usposobljenost komunistov za javno in demokratično konfrontacijo s pogledi in stališči drugih ter tako zmanjšala vpliv komunistov na razvijanje socialistične zavesti.

O bodočih nalogah zveze komunistov in težah statuta ZKS so nedavno razpravljali tudi komunisti gradbenega vodstva Ljubljana in centrale podjetja. Ob tej priložnosti sta se zavestno združili tudi obe osnovni organizaciji. Izvolili so nov sekretariat, in sicer: Albin Bačar, ing. Jože Ločnikar, Jože Lorenčič, Mirko Novak in ing. Saša Skulj.

C.

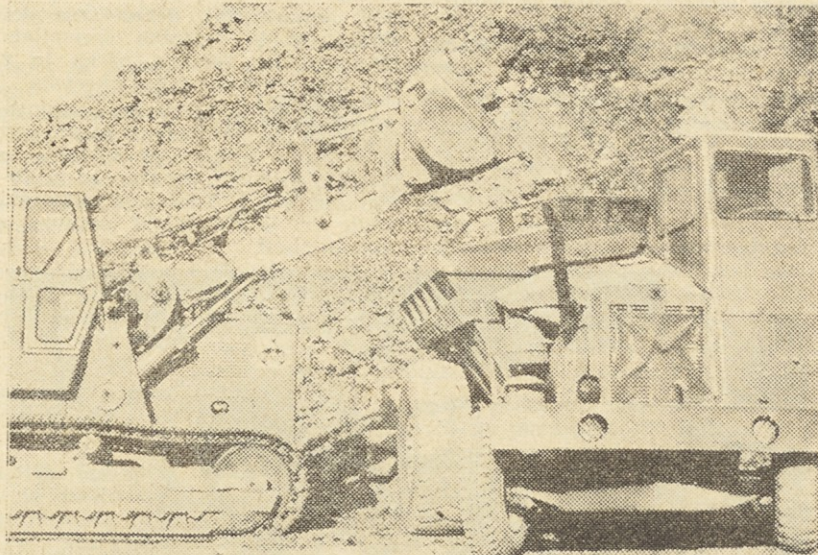
Dopisuj v svoje glasilo!

Z enim samim strelom globinskega vrtanja odrežejo celo steno

Božidar Mihič, vodja kamnoloma, je dejal, da so poleti proizvedli tudi to 850 kubičnih metrov na dan

Mehanizacija na Crnem Kalu. Strojnik nakladača Viktor Mihelič pravi, da mora stroj čuvati kot svoje dekle

Črni Kal

Nadaljevanje s 1. str.

Prejšnji mesec sem dobil čez 200.000 S din, in to za 8 ur dela, poletj pa seveda več. Toda če delaš, moraš tudi zaslužiti. S hrano je dobro, pa tudi s stanovanjem. V sobi spiva le po dva, skratka, zadovoljen sem.

ZA SINDIKAT PA SPLOH NE VEMO

Jože Gubina je po stažu najstarejši delavec v kamnolomu. Bil je med prvimi, ki so leta 1959 začeli delati na Crnem Kalu. »Takrat je bil Črni Kal za nas res črn. Včasih sem zaslužil po 40.000 S din, danes pa mi pade v žep tudi čez 130.000 S din. Oženil se še nisem, zato sem si pa s skromnimi prihranki kupil »fiča«. Sicer pa za ženitev ni nikoli prepoznal,« je še pristavil.

»Kako pa sindikat?«
»Za tega pa ne vemo! Niti ne vem, kdo je naš predsednik podružnice, kaj šele za druge stvari.« (V kamnolomu ni nihče vedel, kdo je sedaj predsednik sindikalne podružnice.)
»Plačujemo le članarino.

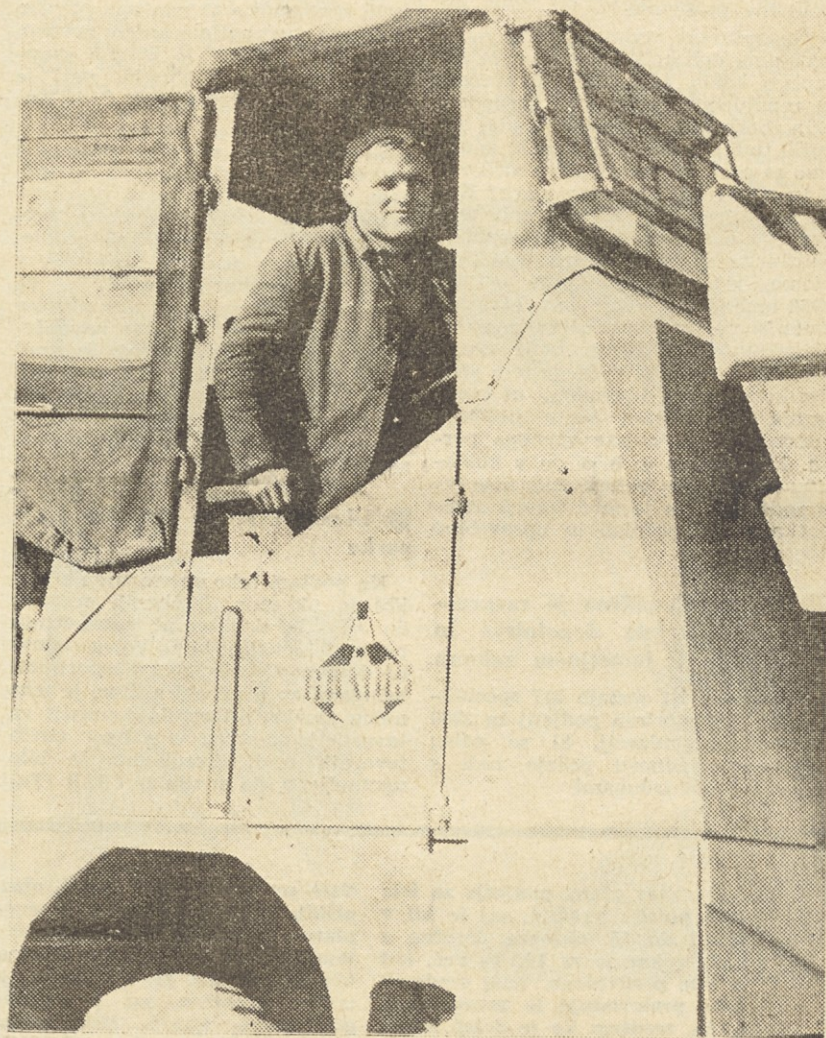
Na splošno pa sem v podjetju zadovoljen in ne bi odšel v drugo podjetje. Gradis je dobro podjetje, le večkrat naj bi nas kdo obiskal, posebno sedaj, ko smo si kamnolom

tako lepo uredili. Pozdravite vse Gradisovce,« je še pristavil in odšel na svoje delovno mesto.

»Omembe vredno je tudi globinsko vrtanje. Z enim samim globokim odstrelom gladko odrežemo celo steno, ki nam da tudi do 16.000 kubicov materiala. Seveda gre pri takem globinskem vrtanju do 8 ton eksploziva,« je dejal tovariš Mihič. Pri globinskem vrtanju sodeluje Geološki zavod iz Ljubljane. Precej sredstev so vložili tudi v geološke raziskave. Pri tem pa so ugotovili, da v kamnolomu in okolici še lep čas ne bo zmanjkalo dobrega kamena, oziroma gramozu.

Še bi lahko pisali o kamnolomu in njihovih delavcih, toda vsak se naj na lastne oči prepriča, kaj pomeni dobra organizacija in stimulatívno nagrajevanje, zato na svidenje v Kopru.

Lojze Cepuš

Martin Kalšan: Vsak dan prevozim 450 do 500 kubicov

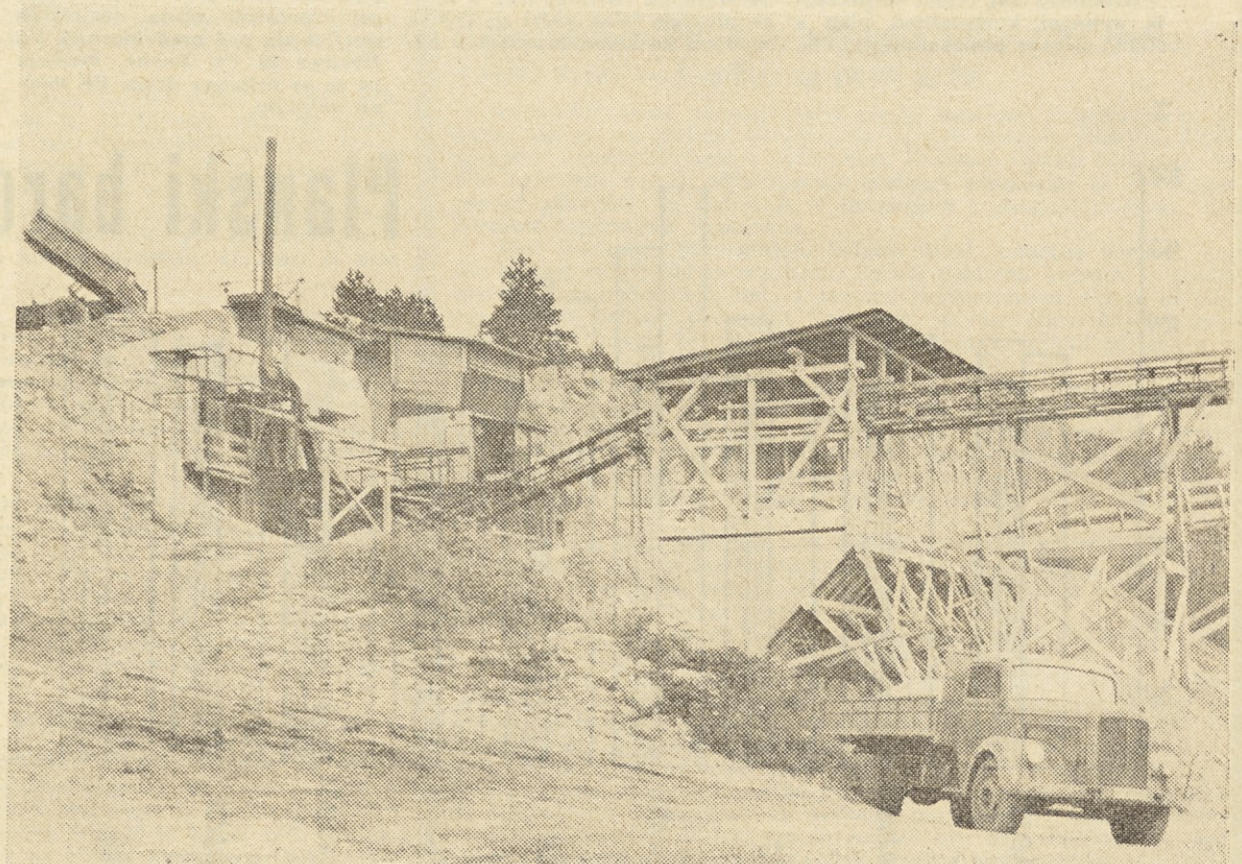
Jože Gubina se je že leta 1959 zaposlil na Crnem Kalu

Edi Šau: Z delom in zaslužkom sem v celoti zadovoljen

In tole je skupina delavcev v kamnolomu, Edi Šau, Franc Marsiš, Lazar Furlan, Martino Stare, Anton Božič in Mirko Božič

Pogled na naprave v kamnolomu

Nadaljevanje s 1. str.

ugotavljali, da bogate čez mero, ker njihov dohodek ni izviral samo iz pridnosti in organizacijskih sposobnosti.

Poleg takšnih »lukenj« v zakonodaji in manjših družbenih dajatev v primerjavi z družbenim sektorjem, pa so privatni vozniki imeli še možnosti, da so na mnogo lažji in hitrejši način prišli do rezervnih delov za svoje avtomobile. Prav tako so si tudi sami izbirali teren, kjer naj bi opravljali usluge. Ni malo primerov, ko so na primer v našem podjetju marsikje odšli, ker je bil teren pretežak, potem ko so že pričeli voziti.

Takšne ugotovitve o dejavnosti privatnih voznikov pa so sprožile val protestov pri gospodarskih organizacijah, ki so bile specializirane za cestni promet.

● Dilema: Ali vzdržati in obnavljati avtopark ali ga prepustiti privatnemu sektorju

V obdobju 1963—1967 se je vozni park v družbenem sektorju povečal za 42%, število tovornih vozil privatnega sektorja pa se je v istem obdobju povečalo za devetkrat. V letu 1963 je bila udeležba privatnega sektorja v cestnem tovornem prometu 4%, družbenega sektorja pa 96%, v letu 1967 pa je privatni sektor bil udeležen že z 21%.

Takšen razvoj privatnega sektorja je spremljala tudi vrsta negativnih pojavov (neupravičeno bogatenje, korupcija, izigravanje licitacij, »zeleni kuverte«, itd.), kar je povzročilo družbeno-ekonomske kakor tudi politične probleme.

Gospodarske organizacije so na te probleme opozarjale v dnevnem časopisu kakor tudi na vseh zveznih in republiških organih in gospodarskih zbornicah. Te posledice smo občutili tudi v našem podjetju in znašli smo se pred dilemo: Kako vzdrževati in obnavljati naš vozni park? Ker do letošnjega leta ni bilo nobenega pravega odziva zveznih ali republiških organov za reševanje tega problema, je prevladovalo že v letu 1966 mnenje, da vozni park bistveno zmanjšamo in da vzdržujemo ter obdržimo samo tistega, ki je namenjen za zemeljska dela. V tem smislu komisija za investicije ni predlagala delavskemu svetu podjetja nobenih novih nabav voznega parka. Razumljivo je bilo, da v kolektivu SPO s tako perspektivo niso bili zadovoljni in je med šoferji avtoparka nastal preplah in upravičeno negotovanje.

● Zvezna skupščina je razpravljala in sprejela dopolnitve in spremembe k temeljnemu zakonu

V Jugoslaviji obstaja 517 specializiranih transportnih podjetij in 2200 delovnih organizacij, ki se poleg osnovne dejavnosti pečajo tudi s transportnimi uslugami.

Zaradi vedno večjega pritiska delovnih organizacij, ki niso imele pred seboj jasne perspektive, je morala zvezna skupščina dne 18. junija letos razpravljati in sklepati o dopolnitvah in spremembah temeljnega zakona o organizaciji prevoza z motornimi vozili v cestnem prometu.

V novem zakonu, ki ga je skupščina sprejela dne 18. junija in ki je bil objavljen v št. Uradnega lista SFRJ, so bistvene spremembe. Te zadevajo predvsem privatno prevoznništvo s tem, da mu omejujejo število vozil, tonažo in predpisujejo način registracije ter vođenja knjig. Člen 24 a določa namreč, da sme privatnik imeti le en tovorni avto z nosilnostjo 5 ton. Dovoljenje za prevoz pa mu sme izstaviti le občina, kjer ima lastnik vozila stalno bivališče. Člen 24 b pa določa, da mora voditi knjigo dela (knjigo voženj), v katero zapisuje vse podatke, katere storitve je opravil in koliko je zanj računalo.

Po novih predpisih so morali privatni lastniki, ki opravljajo usluge v cestnem prometu, pridobiti nova dovoljenja s 1. X. 1968. Kolikor imajo vozila nad 5 ton, smejo uporabljati eno vozilo nad 5 ton samo še do 30. junija 1969.

● Amandma k novemu zakonu

Ob sprejemanju novega zakona so zvezni poslanci precej burno razpravljali. Zvezni poslanec Čedo Kapor je namreč predlagal amandma k čl. 24 b, za katerega je predlagal naslednje besedilo: »Občan, ki opravlja javni prevoz v prostem cestnem prometu, ne more opravljati uslug za račun delovnih organizacij — skupnosti v družbenem sektorju, razen avtotaksi prevozov, dolžan pa je o svojem delu voditi pravilno evidenco — knjigo dela v smislu obstoječih predpisov.« O tem amandmaju je žolčno razpravljalo sedem zveznih poslancev. Končno je zvezna skupščina amandma odklonila, zanj je glasoval samo predlagatelj Čedo Kapor.

S sprejetjem novega zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o organizaciji prevozov z motornimi vozili v cestnem prometu je bila rešena večina problemov, ki so se pojavili predvsem v družbenem sektorju. Seveda so pa nasprotno reagirali privatni prevozniki, pa tudi tisti, ki so se navduševali za predlog amandmaja zveznega poslanca Čeda Kaporja, ki je hotel s svojim predlogom povsem odpraviti navzočnost privatnih voznikov v cestnem prometu razen prevozov avtotaksijev.

● Ukrepi DSP za sanacijo avtoparka

Na podlagi tako spremenjenih stališč in ukrepov družbenih organov do razvoja družbenih transportnih podjetij in tistih, ki se poleg osnovne dejavnosti pečajo s transportnimi uslugami za družbeni sektor, je tehnična služba pripravila komisiji za investicije predlog o nabavi novih tovornih vozil. Predhodno je bilo ugotovljeno, da vozila iz CSSR (Ta-

tra, Skoda, Praga), iz ZSSR (MAZ) in iz Italije (OM) ne pridejo v poštev. Čeprav smo hoteli obdržati tipizacijo mazov kot najprimernejše vozilo za zemeljska dela, smo ugotovili, da tipa mazov, kot ga že imamo, ne izdelujejo več v ZSSR izdelujejo nov tip 8-tonskega vozila. Cena je razmeroma zelo visoka, 17 milijonov S.d.n. Poleg tega pa smo ugotovili, da pri »Partizanskem putu« v Beogradu, kjer že imajo 50 novih vozil MAZ (8 ton), nimajo nobenih rezervnih delov, pa čeprav pričakujejo še 150 novih vozil. Uvoz omov iz Italije nam bi delal težave pri uvozu, ker je treba za to imeti posebno dovoljenje za uvoz.

Končno smo se v komisiji za investicije odločili, da damo delavskemu svetu podjetja predlog za nabavo 10 tovornih avtomobilov FAP (8 ton) in 5 tovornih avtomobilov TAM (5 ton). Vsa vozila bodo imela dvojne diferencialne in bodo razumljivo tudi prekucniki. Delavski svet je predlog sprejel. V letošnjem letu bomo dobili 4 vozila FAP, do februarja 1969 5 vozil TAM (5 ton) in do marca 1969 še 6 vozil FAP.

● Tudi kolektiv SPO naj pravočasno ukrepa

Sedaj, ko je bilo na vseh pristojnih mestih toliko govora in pisanja o tovornih vozilih v družbenem sektorju, bi bilo potrebno, da tudi strojnoprometni obrat pravočasno ukrepa za odpravo raznih pomanjkljivosti pri upravljanju voznega parka našega podjetja. Dejstvo je namreč, da bo v prihodnje potrebno vsaj toliko pripravljenosti za opravljanje uslug našim enotam, da bodo morali šoferji prav tako skrbeti za vzdrževanje vozil, za kvaliteto prevozov in ekonomičnost, kot so to delali privatni vozniki. Hkrati bo morala uprava SPO poskrbeti za pravilno nagrajevanje šoferjev pri vzdrževanju vozil, pihhranku goriva in gum.

Komisija za investicije je predložila delavskemu svetu podjetja predlog za nabavo 10 tovornih avtomobilov znamke FAP in 5 tovornih avtomobilov znamke TAM

Poslovno združenje industrije tovornih vozil (ITV) nagrajuje voznike, ki vozijo tovorne avtomobile FAP in TAM za prevoženih 200.000 km brez generalnega popravila s posebnimi nagradami in diplomami. Zaradi specifičnih pogojev prometa v gradbeništvu bi bilo potrebno prilagoditi interno v našem podjetju pravilnik o nagrajevanju voznikov. Vse to pa bo mogoče, če bo v upravi SPO organizirana dobra analitska služba, ki bi mesečno spremljala ekonomičnost voznega parka in s tem tudi primerno takoj ukrepala.

Če sem dal temu članku v naslovu poudarek na družbeni kontroli nad dejavnostjo privatnega sektorja v cestnem prometu, potem sem to namenoma storil. Tudi naši sektorski vodje, ki imajo največ opravka z

naročili prevozov, naj bi bili v prihodnje vsaj toliko naklonjeni domačim voznikom, kot so bili privatnim lastnikom, naj bolje skrbijo za dovozne poti in naj bodo tudi toliko naklonjeni našim šoferjem pri podpiranju osnovne dokumentacije, kot so bili pri privatnih voznikih.

T. Martinšek

Obiskali sta nas delegaciji iz ČSSR

Nedavno sta nas obiskali dve delegaciji iz ČSSR. Prvo je vodil ing. Stanislav Vratny, šef filiale Ustav ekonomiku a organizacie Stavbenictva iz Bratislave. V delegaciji so še bili ing. Jan Gottwald, raziskovalec in ing. Miroslav Neuberg, oba iz Bratislave.

Delegacija se je predvsem zanimala za sistem licitacij, konkurenco, planiranje, oblikovanje cen, organizacijo podjetja itd.

Razgovor je vodil komercialni direktor ing. Gričar.

Druga delegacija, ki jo je vodil Jaroslav Zajiček, šef oddelka za ekonomske instrumente ministrstva za gradbeništvo ČSSR, pa se je zanimala za organizacijo službe delitve dohodka, racionalizacije dela in delovnih procesov, samoupravljanje itd.

S to delegacijo se je pogovarjal sekretar podjetja Rajko Zupančič.

Naši šoferji

Izvršitev plana podjetja za leto 1968 poteka ugodno, saj je bil v celoti do 15. oktobra dosežen z 92,2%, kar je za 10,1% več, kot je bilo predvideno. Tudi vrednost čiste proizvodnje je presežena za 8,7%, medtem ko je delež letnega plana za prvih 10 mesecev pri obrtniških delih presežen s 17,5 odstotka.

Gradbišča kot celota so presegle mesečni kumulativni plan s 16,9% skupne proizvodnje, 15,8%

čiste proizvodnje in 20,6% obrtniških del. Tudi delež letnega plana za obdobje 10 mesecev (dejansko samo za 9 in pol meseca, ker je obračun 15. v mesecu) je močno presežen, saj je skupna proizvodnja 13,9%, čista proizvodnja 12,9% in obrtniška dela 17,5% nad predvidenim. Vrednost čiste proizvodnje je največ preseglela PE Jesenice 55,1% in je že preseglela letni načrt za 25,4%, medtem ko znaša presežek v od-

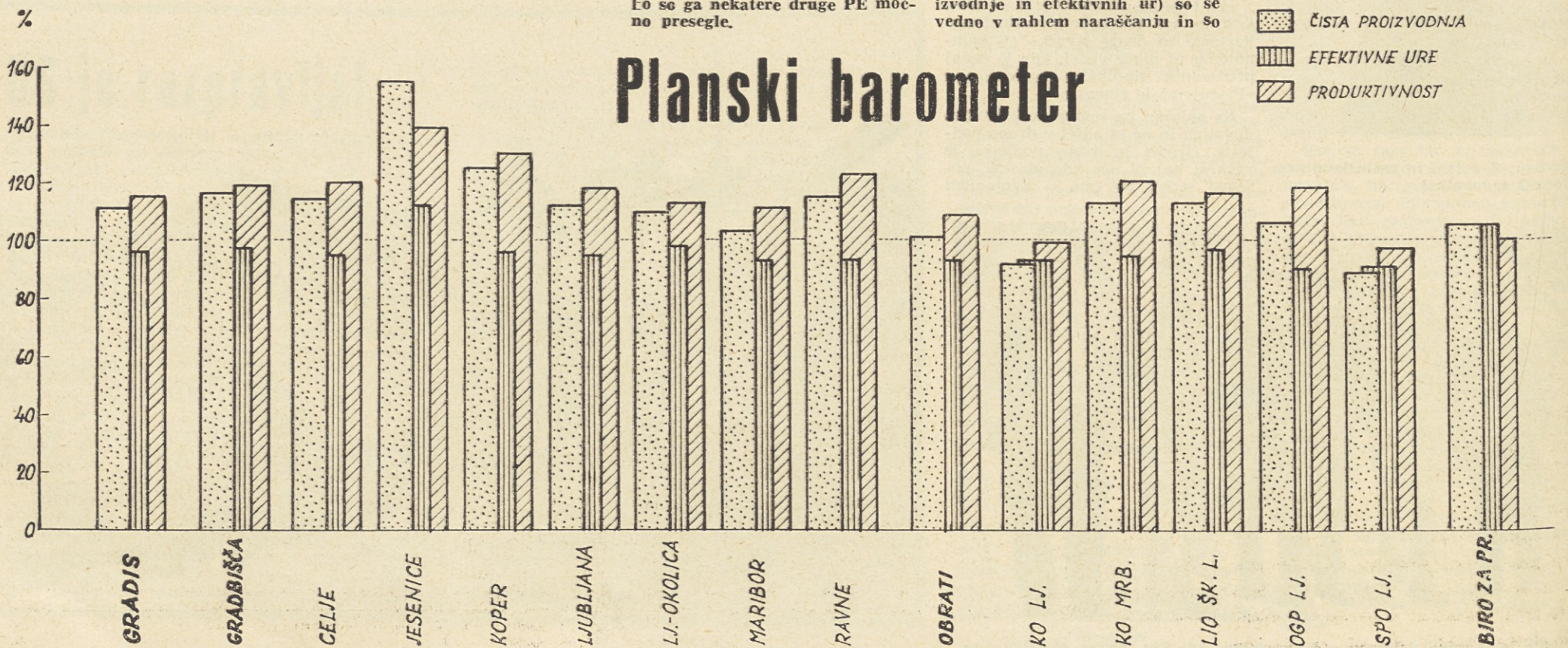
stotkih nad deležem letnega plana v obdobju januar—oktober 44,6%. Tudi PE Koper je že presegle letni plan čiste proizvodnje z 1,4% ali 20,4% nad predvidenim za obravnvano obdobje. Zelo blizu izpolnitvi letnega plana čiste proizvodnje sta še PE Ravne (97,0%) in PE Ljubljana-okolica (92,0%). Vse gradbene PE so plan več ali manj presegle, samo pri izpolnitvi plana obrtniških storitev sta pod predvidevanji PE Maribor in PE Ravne, medtem ko so ga nekatere druge PE močno presegle.

Obrati kot celota so zelo blizu planirani vrednosti proizvodnje in so jo le malo presegle (0,8%). Med posameznimi PE obratov ni velikih razlik. Pod planom sta PE KO Ljubljana (-8,1%) in PE SPO (-11,5%). Stanje PE obratov je konstantno, saj sta že od začetka letošnjega prikazovanja omenjeni PE pod planom, medtem ko ostale tri enote toliko presega, da krijejo pomanjkljaj. Planski kazalci produktivnosti (računana iz razmerja čiste proizvodnje in učinkovitih ur) so še vedno v rahlem naraščanju in so

se v primerjavi s prejšnjim mesecem dvignili v celoti za 0,8%. Presežek produktivnosti glede na plan znaša za gradbene PE 19,3% in za PE obratov 8,5%. Pod predvideno produktivnostjo sta samo PE KO Ljubljana (-1,1%) in SPO (-3,1%). Podjetje kot celota pa presega plan produktivnosti s 15,1%, ker je plan čiste proizvodnje presežen, medtem ko plana ur niso izpolnili, kar je za poslovni uspeh pozitivno.

■ ČISTA PROIZVODNJA
 ■ EFEKTIVNE URE
 ■ PRODUKTIVNOST

Planski barometer

Po dolgem in počez po SSSR

Znameniti Rdeči trg v Moskvi. Spomenik v ospredju stoji pred cerkvijo Vasilija Blaženega. Na desni je veleblagovnica GUM. Na sredi v ozadju je zgodovinski muzej. Na levi pa se vidi kremeljsko obzidje s stolpi. Za zidom je vladna palača, pred njim pa Leninov mavzolej. Vrsta ljudi, ki želijo videti Lenina, je dolga včasih tudi več kilometrov. Po Rdečem trgu se prepovedan promet z motornimi vozili, razen — se razume, ob prvom — praznikih in vsakoletni obletnici oktobrske revolucije, ko po njem hrumijo tanki in se prevažajo rakete

Skoraj vsako mesto ima svojo turistično znamenitost. V Moskvi je to Kremelj. Sama beseda pomeni trdnjava, praviloma mestna trdnjava z obzidjem. Najpomembnejše, še danes stoječe zgradbe so zgradili v XV. stoletju po načrtih italijanskih mojstrov.

Znamenite cerkve »sbori« z značilnimi pozlačenimi čebulastimi kupolami so pravzaprav stolnice, v katerih so kronali ruske carje in oglašali državne listine. V njih so grobnice najvišjih cerkvenih dostojanstvenikov ruske pravoslavne cerkve. Tudi freske predstavljajo velike kulture umetnine, nekatere so prenesene iz drugih cerkva in izhajajo iz XI. stoletja.

Carški zvon, težak 200 ton in visok 6 m ter carški top kalibra 1 m in teže 40 ton se prav tako razkazujeta v Kremlju.

V Stalinovi dobi je bil Kremelj zaprt za turiste. Danes so za kremeljskim obzidjem, dolgim nekaj kilometrov in opremljenim z 19 stolpi sprehajališča za turiste in domačine. Od mnogih zgradb samo dve nista namenjeni muzejem oziroma turistom, to sta vladna palača in povojna kongresna palača. Vtem ko se bo vladna skoraj izselila iz Kremlja, pa bo kongresna palača — zgrajena je bila na pobudo Hruščeva — najbrž še dolgo služila vsakdanjim potrebam sovjetskih ljudi. O njej so dolgo razpravljali, ali spada med nekaj stoletij stare kremeljske spomenike ali ne, dokler ni Hruščev avtoritativno odločil — tako vsaj so nam povedali o izidu visoko znanstvene in umetniške polemike.

Danes so Rusi — gradbinci pa še posebej — upravičeno ponosni na to mojstrovino konstrukcije, arhitekture in notranje opreme.

Palača ima šest tisoč sedežev. V njej so zasedanja kongresov partije, sindikata, hkrati pa je palača tudi parlament. Služi pa tudi za velike prireditve. Tako smo si mi ob 98-letnici Leninovega rojstva ogledali nastop velikega plesnega ansambla Aleksandrova.

Stanovali smo v hotelu »Rusija« v neposredni bližini Kremlja. Hotel je bil zgrajen lani za 50-letnico oktobrske revolucije. S svojim šest tisoč posteljami je največji hotel v Evropi in menda drugi na svetu.

To je dvanajstnadstropna stavba, dolžine skoraj kilometer v pravokotni obliki. Znotraj pravokotnika je »dvorišče« s koncertno dvorano za tri tisoč obiskovalcev.

Kvaliteta izvedbe je nadpovprečna, kar se sicer v sovjetskem gradbeništvu redkeje vidi. Notranja oprema je naj sodobnejša. Pohištvo je finsko. Vsaka soba ima kopalnico z bidejem. Hotel ima po nadstropjih restavracije — poleg dveh glavnih v pritličju. Prav tako so po nadstropjih v razširjenih delih prostori, kjer lahko gledate reden program sovjetske barvne televizije.

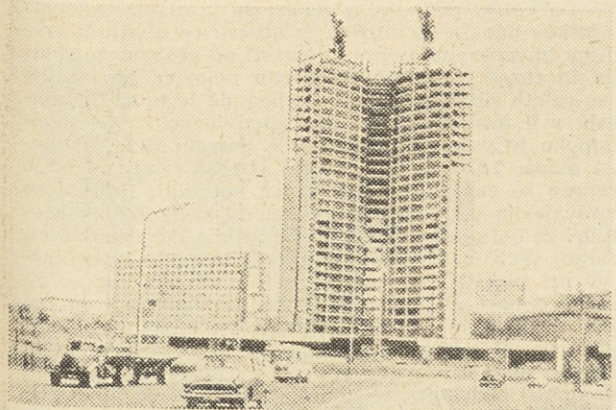
Po zaslugi sindikata gradbincev SZ smo si kot redki tujci lahko ogledali televizijski stolp v Moskvi, ki je bil tedaj v zaključni fazi izgradnje.

Skupna višina znaša 527 m. To je baje najvišja stavba na svetu. Betonski del je visok 363 m. V tem delu so tudi tri restavracije; najvišja med njimi je na višini 336 m. Restavracija ima 98 sedežev. Je povsem okrogla s premerom 18 m. Zunanji obroč restavracije, kjer so mize s stoli, je širok 1,5 m in je vrtljiv. Okoli osi se zavrti v eni uri; v tem času si lahko ob lepem vremenu ogledaš vsi Moskvo.

Pravijo, da bi samo Moskovčani potrebovali sedem let, da bi se zvrstili pri ogledu svojega mesta v vseh treh restavracijah. Baje imajo že zdaj spiske.

Ob najmočnejšem vetru se bo vrh jeklene konstrukcije majal 13 m sem ter tja, vrh betonske restavracije pa 1,2 m.

Predvidena trdnost betona — MB 400 je bila presežena. Pohvalili so se z doseženo marko MB 570 (za

Zgradba SEV v Moskvi med gradnjo. Na levi je stanovaljski objekt, v sredi upravno poslopje, na desni pa konferenčna dvorana. Na srednjem traktu, ki sestoji iz dveh delov, se vidita dva žerjava. Montirana sta sredi objekta in se premikata kvišku hkrati z rastjo stavbe. Fasadni elementi so montažni

ekonomičnost jih nismo spraševali). Stolp so gradili tri leta. Betonski obroč ima 36 prostih in napetih jeklenih vrvi, ki celotno betonsko konstrukcijo dodatno obremenjujejo na pritisk, kar povečuje odpornost stolpa na uklon oziroma upogib — zlasti zaradi delovanja vetra.

Investicija je znašala 16 mio rubljev ali približno 16 mia starih dinarjev.

Ogledali smo si tudi poslovno zgradbo SEV — vzhodnoevropske gospodarske skupnosti. Nebočnik — upravni del ima 30 nadstropij in je visok 112 m. Poleg je trinajstnadstropni hotelski trakt, kjer bodo stanovali v 310 sobah uslužbenci SEV iz nesovjetskih dežel.

Konferenčna dvorana ob vznožju ima 950 sedežev. Ob zasedanjih se bo hkrati prevajalo v petnajst jezikov — menda tudi v srbohrvaškega.

Zgradbo so gradile vse države članice SEV, razen Romunije in seve Jugoslavije. Objekt je grajen in opremljen po zadnjih dosežkih gradbeništvu.

Mene je presenetil podrobno izdelan operativni plan po metodi mrežnega planiranja. To metodo smo potem videli še pri gradnji montažnih stanovanj. Vnaprej so imeli programirano resnično vse podrobnosti.

Operativne plane imajo izdelane za vsak dan, za vsak stroj, za vsak objekt.

Ko smo kot nejeverni Tomaži vprašali, kako v praksi izpolnjujejo te operativne plane, so se nam najprej nasmejali. Potem nam je iz sektorske pisarne pokazal inženir na gradbišču na objekt, kjer je žerjav ravno razkladal montažni element z avtomobila. Nato nam je na mrežnem diagramu pokazal tisto fazo, na posebnih tabelah pa izračune.

Noben od nas se ni kdaj prej ukvarjal z mrežnim planiranjem. Tolmač je ob hitri in strokovni razlagi ruskega inženirja samo napol prevedel smisel povedanega, tako da inženirjevih dokazov nisem povsem dojel. Najbrž pa smo morali imeti zadovoljiv izraz na obrazih, ker je inženir zadovoljen končal z: »Nu, tak.«

S tem — šestim — nadaljevanjem zaključujem pripoved o deželi, ki jo komajda kaj bolj poznamo kot prej. Vidiš mesta, bolj občutiš kot spoznaš obširnost dežele, spoznaš nekaj ljudi, slišiš njihova stališča, pogleda na svet, poslušas mnenja naših častnikarjev in diplomantov v SZ — vse skupaj ti resda pomaga k obogatitvi znanja, znanja o deželi, ki ni le del sveta, marveč je to dežela z mogočno vlogo ustvarjanja in krojenja svetovne zgodovine.

Toda to znanje ali bolje — razširitev pogleda na svet še zdaleč ne zadošča za celovit prikaz o delu in življenju sovjetskih ljudi, toliko manj o vzgibih, ki usmerjajo njihovo duhovno življenje in seve najmanj o motivih, ki povzročajo njihovo politiko — takšno kot jo zaznavamo drugi narodi.

Zato po takem obisku prej ko slej prevladujejo vtisi nad spoznanji in dognanji. Zato tudi lastni zaključki ne morejo biti rezultat poglobljene analize, ampak prej rezultat predvidevanj na podlagi intuicije oziroma slutenj.

Prej sem sodil, da je trdnost sedanjih družbenih struktur trdnjša, kot je. Mislim sem tudi, da imajo sovjetski ljudje več tako imenovanih tabujev, to je stvari, ki so nedotakljive, o katerih je prepovedano razpravljati kako drugače, kot to določa »uradna linija«. Toda sodeč po razgovorih z ljudmi, z delavci kakor tudi z njihovimi predstavniki, sem spoznal, da bolj odkrito govorijo o lastnih slabostih, kot sem si prej predstavljal.

Vodilni ljudje SZ se najbrž zavedajo dejstva, da razvitost prinaša višji standard, ta pa svobodnejšega duha; dalje, da postajajo stare planske metode vodenja gospodarstva vse bolj tesne in nevzdržne. Vendar oni lahko z današnjim načinom gospodarjenja vzdržijo še precej dolgo, ker imajo ogromno in ne ravno prezahtevno domače tržišče. Imajo to, kar na primer nimajo v CSSR.

Čehi in Slovaki so že spoznali, da komunistično tekmovanje ni povsem enakovredno nadomestilo materialni spodbudi, če hočejo po produktivnosti in kvaliteti doseči s svojo »škodo« zahodnega »forda« ali »fiata«. Toda Rusi jim tega nočejo verjeti. Govorijo o kontrarevoluciji na Češkoslovaškem in pri tem kažejo predvsem na častnikarje in književnike, pa tudi ekonomiste, ker imajo doma težave ravno s temi »poklici«.

Zdaj zmerjajo našo deželo, ker smo se spet uprli, ker smo objektivno postali neke vrste svetilnik — tudi za razvitejšo Češkoslovaško. Dokazali smo, da se da misliti in delati po svoji glavi in volji, pri vsem tem pa še to, da ta naša svojeglavost in svojevoljnost živi in se razvija ugodneje, kot bi to hoteli naši »prijatelji« z vzhoda. To pa seveda močnejšega boli.

Stane Uhan

PRAVNI NASVETI

VROCITEV ODLOČBE O PRENEHANJU DELA DELAVCU, KI JE NA REDNEM LETNEM DOPUSTU

Po določili 1. odst. 107. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih ne more delovna organizacija sprejeti sklep o prenehanju dela po 102. členu omenjenega zakona med drugim tudi v času, ko je delavec na rednem letnem dopustu.

Ker velja sklep oziroma odločba o izvršitvi sklepa od dneva vročitve odločbe (2. odstavka 106. člena in 1. odstavka 110. člena TZDR), tolmači zvezni svet za delo (pod št. 1063/1-68 z dne 20. 5. 1968), da ne bi bilo treba odločbe vročiti delavcu, dokler obstajajo zapreke iz 107. člena TZDR. Če se vroči odločba v konkretnem primeru med trajanjem rednega dopusta, velja šele po preteku dopusta. To je zaradi tega, da ima delavec možnost do pritožbe, ki pa je ne bi mogel učinkovito izkoristiti v času, ko bi se nahajal na dopustu.

ČE JE DELAVEC NA DAN TEDENSKEGA POCITKA NA SLUŽBENEM POTOVANJU, MU NE PRIPADA NADOMESTILO ZA OSEBNI DOHODEK

Če je delavec na službenem potovanju v nedeljo, tj. na dan tedenskega počitka, mu ne pripada nadomestilo za osebni dohodek za ta dan; prejme pa dnevnicu in potne stroške.

V smislu določila 61. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih je dolžna delovna organizacija omogočiti delavcu prost dan v naslednjem tednu, če je bil delavec v nedeljo na službenem potovanju.

ALI IMA DELAVEC PRAVICO DO NADOMESTILA ZA OSEBNI DOHODEK, ČE PADE DRŽAVNI PRAZNIK NA PROSTO SOBOTO

Pri našem podjetju je uvedena tedenska razporeditev delovnega časa tako, da je obvezni redni delovni čas razporejen na pet dni v tednu in je vsaka sobota prosta. Postavlja se vprašanje, ali imajo delavci pravico do nadomestila za osebni dohodek na dan državnega praznika, če pade praznik na prosto soboto.

Pri petdnevnem delovnem tednu se po temeljnem zakonu o delovnih razmerjih (150. člen TZDR Ur. list SFRJ, št. 43/1966) šteje prosta sobota za delovni dan glede uveljavljanja pravic iz dela, kjer je pogodjena neprekinjena delovna doba (npr. letni dopust, stroški dodatke in drugo). Za ta dan pa mu ne pripada nadomestilo za osebni dohodek zaradi praznovanja državnega praznika, ker v tem dnevu tudi ne bi bil ustvarjen osebni dohodek, če bi ne bilo praznika. Nadomesti se lahko samo tisti osebni dohodek, ki bi bil sicer ustvarjen, če bi ne bilo praznika.

Izjemoma v primeru, ko pri nekaterih enotah pri nas v zimskem času nekaj sobot v mesecu redno delajo in bi padel državni praznik na takšno soboto, gre delavcu nadomestilo za osebni dohodek, in sicer za toliko ur, kolikor bi bila sicer za to soboto redna delovna obveznost.

Konkretno se nanaša to tolmačenje na državni praznik 30. novembra, ki pade na prosto soboto. Za omenjeni dan torej ni pravice do nadomestila za osebni dohodek.

R. Z.

Varujmo svoje zdravje

Gripa, boleznih dihal in želodčne bolezni še vedno v prvi vrsti — Cepimo se proti gripi

Pričujoča ocena zdravstvenega stanja delavcev v podjetju ni popolna, ker se vsi podatki nanašajo le na dva osnovna podatka: število sprejetih v bolniški stalež v posameznih skupinah bolezni in skupno število bolniških dni. Z zdravstvenim stanjem zaposlenih se ne moremo preveč pohvaliti. Še vedno je, v primerjavi z drugimi podjetji, visok odstotek bolezenskih izostankov.

Med boleznimi prevladujejo bolezni dihal, želodčne bolezni, gripe ter bolezni mišičnega revmatizma. Zaradi delovnih pogojev v gradbeništvu je to razumljivo, toda z raznimi preventivnimi ukrepi bi lahko marsikatero bolezen preprečili. Tako npr. ni razumljivo širjenje gripe, proti kateri imamo že danes učinkovito cepivo, ki zaščiti človeka v visokem odstotku.

Čeprav podjetje prispeva za preventivne ukrepe zdravstvene službe ogromno denarja — žal v nekaterih enotah še vedno odklanjajo cepljenje proti gripi, bodisi zaradi bojzani, bodisi zaradi zdravstvene neprosvetljenosti ali drugih subjektivnih vzrokov. Ne moremo govoriti o učinkoviti zaščiti s cepljenjem, če se cepi le malo zaposlenih, prav tako tudi ne, če cepljenje ni trikratno. Tudi letos teče obširna akcija za cepljenje proti gripi.

Velik odstotek zajemajo tudi želodčne bolezni, ki je dostikrat posledica nepravilne in neradne prehrane. Dejansko je škoda vrsto ukiniteljnih menz. Smo za ekonomiko, toda ne pri prehrani. Sicer pa bodo o tem še razpravljali sindikalni funkcionarji.

Visoko je tudi število poškodb zunaj dela in na poti na delo. Toda o teh poškodbah smo v našem glasilu že pisali.

Vsekakor pa bo potrebno bolj poskrbeti za preventivne ukrepe v zdravstveni službi od sprejema na delo, prek rednih periodičnih pregledov do boljše koordinacije dela z zdravniki in zdravstvenimi strokovnjaki. Ne glede na samostojnost enot pa naj bi se na centrali podjetja formiral močan team strokovnjakov s posameznih področij (varnostni tehnik, zdravnik, socialni delavec in kadrovik), katerega naloga bi bila ažurno spremljanje in urejanje problematike zdravstvenega in tehničnega varstva. Seveda pa bi moralo biti delo strokovnega teama izredno dinamično. Obravnavati naj bi splošno problematiko, vsaj enkrat na mesec pa bi moral obiskati vse enote in na kraju samem tudi ukrepati.

L. C.

Fluktuacija

V III. trimesečju 1968 je odšlo 334 delavcev iz našega podjetja, oziroma v tričetrtletju letošnjega leta 954 delavcev. Medtem ko je prišlo v naše podjetje v III. trimesečju 245 delavcev, oziroma v tričetrtletju 928. Torej odšlo je 17 delavcev več, kot smo jih sprejeli.

Delavci so odšli po lastni volji zaradi:

	III. trimesečje 1968	Kumulativno 3/4 1968
— osebnega dohodka	74	306
— dela v inozemstvu	63	82
— samovoljne prekinitve dela	42	89
— družinskih razmer in stanovanja	28	75
— slabih pogojev dela	26	56
— neznanega vzroka	8	15
— slabih odnosov	5	7
— prekinitve v poskusni dobi s strani delavca	4	50

Po volji delovne organizacije zaradi:

— preteka časa, za katerega so bili sprejeti	17	33
— prekinitve v poskusni dobi s strani podjetja	7	60
— kršitve delovne dolžnosti	2	14
— trajnejšega zmanjšanja obsega del	—	1
— ukinitve delovnega mesta	—	4
— nedoseganje povprečnega rezultata dela	—	6
— dela v Avstriji	24	24

Iz drugih vzrokov so odšli:

— v JLA	21	45
— upokojitev ali smrt	13	45
— ostalo	—	3
Skupaj	334	954

Največ delavcev je odšlo v III. trimesečju zaradi osebnega dohodka, kar 30% od tistih delavcev, ki so zapustili podjetje po lastni volji. Skoraj polovica pa jih je iz istega razloga odšla po lastni volji v tričetrtletju letošnjega leta. Več je tudi dohodkov zaradi dela v inozemstvu, posebno v primerjavi med letošnjim in lanskim tričetrtletjem (lani 27 delavcev). Zanimivo je to, da letos odhajajo na delo v inozemstvo tudi NK in PK delavci ter mlajši od 25 let, kar se v prejšnjih letih ni dogajalo. Visoke so še vedno samovoljne prekinitve dela, čeprav so v primerjavi z lanskim letom upadle. Narasli so tudi odhodi zaradi družinskih razmer in stanovanja. Ker ta razlog za odhod navajajo v glavnem delavci iz drugih republik, lahko sklepamo, da se delavci vračajo v bližino doma, ker so se izenačili plačilni pogoji za delo. Zanimivo malo je v tem trimesečju prekinitve v poskusni dobi po volji delavcev (samo 4 primeri), posebno še, ker je bilo v prvem polletju 46 takih odhodov. Tudi prekinitve v poskusni dobi po volji delovne organizacije v tem trimesečju ni bilo mnogo več (7 primerov), v prvem polletju jih je bilo 53. Na odslužitev kadrovskega roka je letos v tričetrtletju odšlo 86 delavcev, kateri se bodo v večini vrnili v podjetje.

V III. trimesečju letos je odšlo največ delavcev iz poslovne enote Jesenice — 109 delavcev ali skoraj ena tretjina vseh delavcev, ki so odšli iz podjetja. Veliko delavcev je odšlo tudi iz poslovne enote Ljubljana (54) in iz poslovne enote Celje (47). Tudi zaradi osebnega dohodka, ki zavzema prvo mesto med vzroki za odhod delavcev, je odšlo največ delavcev z Jesenic in iz Celja.

Kvalificiranih delavcev je odšlo v III. trimesečju nekaj manj (128) kot nekvalificiranih (134), kljub temu pa skupina delavcev 33% vseh odhodov delavcev. Tudi v devetih mesecih letos je odšlo 36% KV delavcev od vseh delavcev, ki so odšli, medtem ko je v istem obdobju leta 1967 znašal ta odstotek 31%. NK delavcev je v III. trimesečju letos odšlo 40%, v tričetrtletju letos 41% in v tričetrtletju lanskega leta polovica.

Največ delavcev je odšlo v starostni skupini do 25 let — 141 v III. trimesečju oziroma 403 v tričetrtletju letos. Skoraj prav toliko delavcev je odšlo tudi v starostni skupini od 25 do 35 let (139) v III. trimesečju, oziroma 398 v tričetrtletju. V primerjavi med letošnjim in lanskim tričetrtletjem je letos odšlo nekaj več delavcev v starostni skupini od 25 do 35 let.

V tričetrtletju letos je odšlo največ Slovencev (254), medtem ko je odšlo v istem času lanskega leta največ Hrvatov (264). Zanimivo je tudi, da je bilo med 334 delavci, kolikor jih je odšlo v tem trimesečju iz podjetja, tudi 42 študentov podjetja.

Omenili smo že, da smo letos v III. trimesečju sprejeli 245 delavcev, oziroma v tričetrtletju 928 delavcev. Od 245 novih delavcev smo sprejeli 167 delavcev za nadomeščanje tistih, ki so odšli, 33 se jih je vrnilo iz JLA in 45 jih je prišlo iz šole.

Med 167 delavci, kolikor smo jih sprejeli za nadomeščanje, je v istem času tudi že odšlo 42 delavcev. Med temi 42 delavci, ki so v treh mesecih odšli, je bilo 20 NK delavcev, 1 PK in 21 KV delavcev. V primerjavi z lanskim tričetrtletjem, smo letos v istem času sprejeli 82 delavcev manj. Največ smo sprejeli nekvalificiranih delavcev — 124 v III. trimesečju, oziroma 470 v tričetrtletju letos, lani v istem času 616, sledijo jim kvalificirani — 88 v III. trimesečju, oziroma 219 v tričetrtletju, lani v istem času 192.

Kvalifikacijska struktura sprejetih delavcev v letošnjem tričetrtletju je v primerjavi z lanskim navidežno ugodnejša. Navidežno pravimo zato, ker je primerjava med sprejetimi in odšlimi delavci manj ugodna. Na primer: nekvalificiranih je prišlo 470, odšlo 393, polkvalificiranih je prišlo 195, odšlo 169, kvalificiranih je prišlo 219, odšlo 343, visoko kvalificiranih je prišlo 8, odšlo 28 itd. Torej sprejeli smo več nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcev, kot jih je odšlo. Odšlo pa je več kvalificiranih in visoko kvalificiranih delavcev, kot jih je prišlo. Ugodnejša kvalifikacijska struktura se kaže pri srednje in visoko strokovnih delavcih.

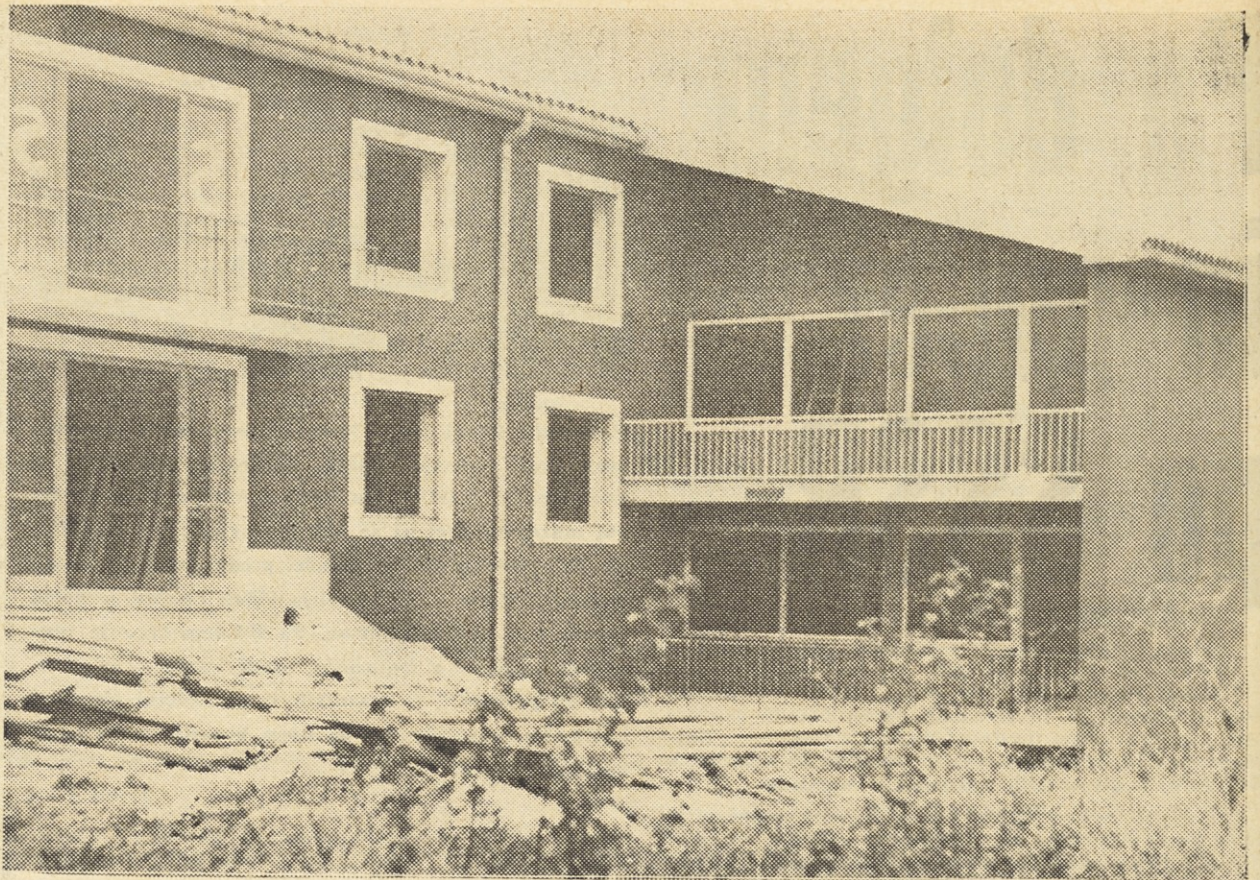
Po letih starosti smo v letošnjem tričetrtletju sprejeli 86% delavcev starih do 25 let, medtem ko je takih delavcev v istem času odšlo 42%.

Slovencev smo v letošnjem tričetrtletju sprejeli relativno prav toliko kot v istem obdobju lanskega leta. Vendar je Slovencev odšlo 41 več, kot smo jih sprejeli. Največ smo sprejeli delavcev neopredeljene narodnosti — 30%.

Največ delavcev je sprejela v III. trimesečju poslovna enota Maribor (55), nato Jesenice (43) itd.

42 študentov podjetja je nastopilo delo v tem trimesečju, od katerih je 37 kvalificiranih delavcev.

M. C.

Samski dom v Kopru bo vseljiv 15. decembra

Prihodnjič zasedanje delavskega sveta verjetno že v novih prostorih samskega doma v Kopru

Predsednik delavskega sveta poslovne enote Koper Jože Zabkar je ravno zaključil razpravo o gradnji samskega doma v Kopru, ko sem stopil v skromno urejen prostor starega naselja. Verjetno bo prihodnje zasedanje že v novih prostorih samskega doma, so dejali navzoči.

Ker je gradnja doma tik pred koncem, so na seji sklenili, da kupijo novo opremo in posteljino. Iz starega naselja bodo uporabili le odeje, pa še te bodo pozneje zamenjali z novimi, ko bo na razpolago dovolj denarja. Hkrati so potrdili hišni red ter imenovali za upravnika doma Jožeta Canadija, za njegovega namestnika pa Sinaha Hadiča.

Dom je zelo lep in okusno opremljen. V vsaki sobi bodo spali po trije

delavci. Dom ima centralno kurjavo. Vseljiv bo 15. decembra.

Na seji so določili tudi višino najemnine, ki bo znašala 60 N din na mesec. Zaradi boljšega vzdrževanja prostorov bodo iz vrst stanovalcev izbrali svet doma. Tako se bodo tudi v Kopru delavci po dolgem času končno selili v lasten dom.

Seveda so na seji razpravljali tudi o problematiki gradbišča. Šef komercialne tovarišica Nika je podala obračun desetmesečnega uspeha, šef enote Bernard Gabrijelčič pa je govoril o perspektivnih nalogah. Govorili so tudi o nagrajevanju in delovni disciplini ter sklenili, da bo-

do nekatere nedisciplinirane člane kolektiva, ki delajo na Skofijah, poklicali na odgovornost. V enoti zahtevajo red in disciplino in nihče nima pravice kršiti in zavirati s trudom pridobljenih uspehov. Glede odhodov delavcev v tujino so sklenili, da ne bodo dajali zavodu nobenih soglasij. Če pa že kdo izrecno želi v tujino, naj gre prek podjetja, sicer je pa za pridne delavce tudi doma dovolj dobrega kruha.

Seja delavskega sveta v Kopru je trajala dve uri in upravljavci so se razšli z zavestjo, da so zopet sprejeli vrsto sklepov, ki bodo v prid enote in celotnega kolektiva.

L. C.

Drobne zanimivosti

■ Človek dnevno vdihne najmanj 20 tisoč litrov zraka.

■ Benetke so zgrajene na 118 malih otokih, ki jih povezuje 400 mostov.

■ Kadar človek kihne, onesnaži bližnjo okolico z več kot dvajset tisoč kapljic tekočine.

■ V Carigradu je 1266 džamij s 7624 minareti, od koder hodže petkrat na dan pozivajo vernike k molitvi.

■ Vrabec je edina ptica, ki ne prenese ujetništva. Če ga zapremo v kletko, rajši umre od lakote, kot da bi živel v suženjstvu.

P. S.

Delavski svet poslovne enote Koper s svojim predsednikom Jožetom Zabkarjem

Ugodni rezultati poslovanja

Delavski svet je v novembru obravnaval podatke o obračunu in analizi poslovanja podjetja za devetmesečno razdobje, kateri kažejo na ugodne premike, če jih primerjamo s planskimi predvidevanji in z enakim obdobjem v lanskem letu.

Gibanja, ki jih prikazujejo analize, kažejo letos na večjo vrednost proizvodnje, kot je bila planirana in lani v enakem obdobju dosežena. Letni plan je bil dosežen v devetih mesecih za 79,5%. Če vzamemo vrednost lanske proizvodnje za 100, znaša indeks za letos 103; za dohodek znaša indeks 110, za izplačane osebne dohodke pa je indeks 112. Pri tej proizvodnji je bilo za 5,3% manj porabljenih učinkovitih ur (indeks nasproti lanskemu devetmesečnemu obdobju je 94,7), kar kaže na boljše izkoriščanje učinkovitega delovnega časa. Moramo pa omeniti, da so se povečale ure izostankov z dela v primerjavi s preteklim letom, in sicer za 7,3%.

Upoštevanja vredna je ugotovitev, da je bil odstotni delež dohodka v vrednosti proizvodnje ugodnejši kot lani, saj znaša indeks 106,7. Ta pokazatelj kaže na ekonomičnejše poslovanje in je bil tudi dosežen za 14,2% večji dohodek na eno uro kot lani v devetmesečnem obdobju.

Pri izplačevanju osebnih dohodkov so se vse enote, razen strojnoprometnega obrata, držale predvidenih razmerij delitve in usklajevale izplačila z doseženimi rezultati.

Na uspešnost poslovanja veliko vplivajo rezijski stroški, ki jih ni mogoče vedno uravnavati z obsegom proizvodnje, ker so več ali manj stalni. Kljub temu

analiza, da je stopnja režije v vrednosti čiste proizvodnje nižja od predvidene po planu, čeprav so dejanski stroški za 8,1% višji od porabljenih rezijskih stroškov v lanskem letu. To velja za režijo enot.

Za režijo podjetja, v kateri se približna polovica stroškov nanaša na stroške za obresti od obratnih kreditov, zavarovalne premije, obresti od poslovnega sklada in razne članarine ter druga polovica na stroške centralnih služb, prikazuje analiza, da je ta režija znašala v 9 mesecih 68% letno predvidene kvote, medtem ko je vrednost proizvodnje dosegla 79,5% letnega plana. Tako so bili rezijski stroški relativno nižji, čeprav so znašali za 10,6% več kot lani. Najbolj so vplivale na višje stroške obresti od kratkoročnih kreditov za obratna sredstva, ki jih je bilo potrebno najeti zaradi večje proizvodnje in zaradi kasnitve investitorjev pri plačilih obračunanih del in drugih kupcev za razne dobave. Terjatve so se povečale od lani za več kot dvakrat in je to močno vplivalo na likvidnost podjetja. Se bolj pa bi vplivalo na likvidnost, če ne bi hkrati zmanjšali zalog materiala, kakor tudi znižali vrednosti nedokončane proizvodnje. V nasprotnem primeru bi bilo potrebno najeti še več kreditov, ker lastna obratna sredstva ne zadostajo potrebam in bi zaradi tega nujno rasli tudi stroški za obresti.

Za investicijsko vzdrževanje strojev in druge opreme niso bila porabljena predvidena sredstva. Čeprav se kaže to v doseženem dohodku, mogoče trditi, da je to tudi povsem racionalno. Premahna skrb za vzdrževanje bo nujno povzročila prehitro izrabo strojev in bo tako nujno treba vložiti znatnejša sredstva iz dohodka za nove stroje.

Le načrtna in sistematična kadrovska politika pri izobraževanju in zaposlovanju je lahko racionalna

Marca 160 novih tesarjev — Pri kadrovanju tesarjev in zidarjev smo še vedno navezani na bratske republike — Prek Dervente, Doboja v Zavidoviče — Ob obronkih Slavonije — Uspešno sodelovanje z zveznim centrom za izobraževanje

Od ljudi in njihove strokovne usposobljenosti je najbolj odvisen uspeh vsake poslovne enote ali obrata. Mnogi ekonomisti pri nas in v svetu so že davno spoznali medsebojno povezavo med stopnjo izobrazbe in učinkovitostjo dela. Če k temu prištejemo še stalno pomanjkanje strokovnega kadra, potem je načrtno izobraževanje tem bolj potrebno. Izobraževanje kadrov pa je počasno in dolgotrajno, zato je kadrovska služba — Center za izobraževanje, glede na predvidene naloge že v letošnjem letu pričela s sistematičnim izobraževanjem in kadrovanjem novih kadrov za leto 1969. Ker teh kadrov v Sloveniji ni, niti ne kaže, da bi bili v prihodnje, smo se primorani vedno bolj obračati proti jugu in kadrovati ljudi tam, kjer še obstajajo možnosti, oziroma v kraje, kjer se delavci še odločajo za poklice v gradbeništvu.

TAKO NAS JE POT ZANESLA V DALJNO BOSNO

Bila je nedelja. Naš avto je pod dobrim vodstvom Feliksa Berganta neslišno hitel po avto cesti vse do Slavonskega Broda. Tu se cesta odcepi proti Bosni. Čez most, mimo napeči bivšega gradbišča v Bosanskem Brodu, je speljana lepo asfaltirana cesta do Dervente. Tu je konec asfalta in začela se je »tipična« bosnenska cesta, polna blata in lukenj. Naša prva postaja je bila Dobjoj. Tu smo tudi prenočili. Zgodaj zjutraj smo nadaljevali pot do Zavidovičev, kjer je bila naša prva planirana postaja.

Kot je Tuzla že davno poznana po svojih ogromnih količinah soli, tako so Zavidoviči po obširnih gozdovih, so rezanem lesu, še posebno pa po kvalitetnih izdelkih lesno-industrijskega kombinata »Krivaja«.

Tu smo se zbrali Boško Botić, pomočnik generalnega direktorja lesno-industrijskega obrata Krivaja, Ante Paračić, socialni delavec in predsednik UO zavoda za zaposlovanje, Risto Tankosić, pomočnik direktorja zavoda za zaposlovanje Zenica, Viktor Fuksik, šef izpostave Zavidoviči, Boško Pušonja, predsednik sindikalnega odbora podjetja, naš direktor KSS ing. Dragovan Sever in moja malenkost. Razgovori so potekali v izredno prijateljskem vzdušju. Ker imajo v »Krivaji« zelo dobro organiziran center za izobraževanje in povrh tega še veliko mizarjev in tesarjev, smo se dogovorili, da vzamemo marca 40 tečajnikov tesarjev, po končani učni dobi njihovih vajencev pa še 20 novo kvalificiranih tesarjev iz poklika šole. Seveda smo si pridržali pravico selekcije. Ob prijetnem razgovoru je čas hitro potekel. Ogledali smo si še lepe in lične montažne »vikend« hišice v Kamenici in že je bil večer. Prenočili smo v Maglaju.

Maglaj je znan po svoji megli in pravijo, da nič ne zaostaja za Ljubljano. Včasih so v Maglaju komandirali mrki turški stražarji, krvoločni vojaki in razni fevdalci vseh možganih narodnosti. Kot v Doboju se tudi tu izrazito pozna staro in novo. Na desni strani reke Bosne je srednjeveška trdnjava, stara džamija, male bosenske hiše s sivimi strehami. Na drugi strani je zraslo novo naselje. Tu je tudi velika tovarna »Natronka«, kjer proizvedejo letno 94.000 ton celuloze, 93.700 ton papirja in 150 milijonov natron vreče.

Drugi dan smo se pogovarjali v zavodih za zaposlovanje v Doboju in Gračanici. V Doboju so nas nadvse pristržno sprejeli. Direktor zavoda Dragan Pilipović nam je rade volje razkazal sistem in prostore njihovega centra za izobraževanje. Moramo priznati, da imajo vse lepo urejeno. Tudi tu, kot pozneje v Gračanici, smo se dogovorili za po 30 tesarjev, ki jih bomo seveda poslali še v naš

center na dopolnilno izobraževanje. Pripominjam, da nas je v Doboju sprejel tudi Hafis, efendija Ragib Tetarić.

Profesor zgodovine pa nam je obrazložil celotno zgodovino Doboja. Med drugim tudi to, da so Turki zavzeli Dobjoj šele leta 1532.

Popoldan smo se odpeljali v Gračanico, kjer smo se pogovarjali s šefom izpostave Gostom Đurkovićem. Razgovori so trajali pozno v noč. Iz Gračanice imamo že več tesarjev, zidarjev in železokrivce, ki smo jih sprejeli že lansko leto.

V sredo smo se po isti poti vračali do Slavonskega Broda, nato pa pri Okučanih zavili v severne predele

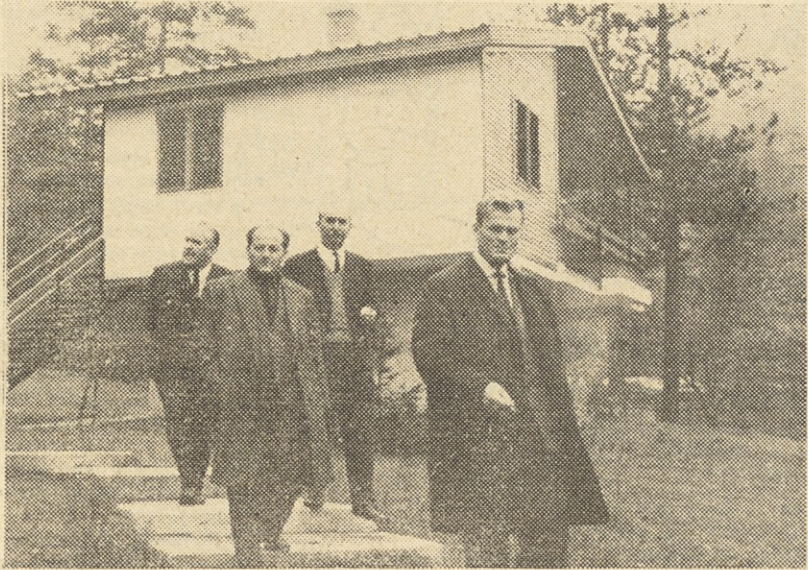
Slavonije. Ustavili smo se v Virovitici. Z zavodom v Virovitici sodelujemo že več let. Zato za nas srečanje z direktorjem zavoda Savom Stojkovićem ni bilo novo. V zavodu Virovitica izobražujejo točno po programu zveznega centra v Ljubljani, zato smo pripravljene tudi sofinancirati del stroškov izobraževanja.

Ker prihodnje leto predvidevamo povečanje operativnih nalog, predvsem pa povečati število zaposlenih v tujini, smo se tudi tu dogovorili za 30 polkvalificiranih tesarjev. Ti bodo prišli v Ljubljano I. III. 1969. Vsi tečajniki pa bodo šli skozi dopolnilno izobraževanje. Pri tem pa nam veliko pomaga zvezni center, s katerim že vrsto let uspešno sodelujemo.

Tako imamo za prihodnje leto zagotovljenih 110 polkvalificiranih in 80 kvalificiranih tesarjev. Seveda pa bomo izobraževali tudi doma, saj ima vsak delavec v podjetju čez zimo široke možnosti, da se izobražuje, prekvalificira in si dopolnjuje svoje strokovno znanje.

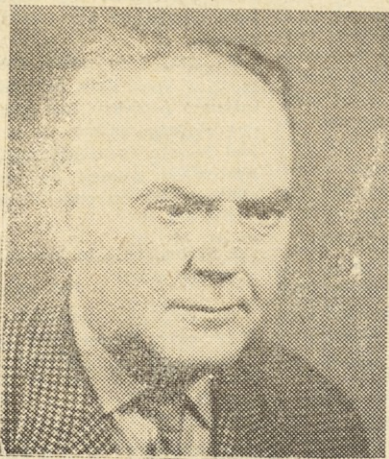
Tako naš načrt izobraževanja in kadrovanja izraža realne potrebe po kadrih. Koliko pa bo od tega uspeha, pa ni odvisno od nas samih, temveč od potreb in razumevanja vsake poslovne enote.

L. C.

Ante Paračić, Risto Tankosić, Viktor Fuksik in direktor kadrovske socialne službe ing. Dragovan Sever na ogledu montažnih hišic, ki jih gradi lesnoindustrijski kombinat »Krivaja« v Zavidovičih

Naši veterani odhajajo v zaslužen pokoj

Profesor Vid Puljić in ing. Sever v prijetnem pogovoru

V koprski enoti je ob koncu oktobra odšel v pokoj eden prvih sodelavcev Gradisa gradbeni delovodja Ludvik Gabrijelečič. Rojen je bil 27. VII. 1905 v Plavah ob Soči pri Gorici. Ze v otroški dobi je doživel vse gorje vojnih beguncev, kajti znana soška fronta je potekala prav prek njegove rodne vasi, ki je večkrat menjala gospodarja in dočakala konec prve svetovne vojne porušena do tal.

Mladi Ludvik se je izučil za zidarja ter se zaradi svoje talentiranosti kmalu usposobil za gradbenega delovodja.

To ni bilo zgolj naključje, ki ga je privedlo do tega poklica — iz njegove rodne hiše izhajajo številni gradbeniki.

Imenovani je bil tako rekoč ob rojstvu »Gradisa« to se pravi pri podjetju od njegovega začetka.

Kot gradbeni delovodja je začel na gradbiščih v Kamniku, nadaljeval v Šoštanj, Zenici, Krškem, dokler ni decembra 1956 pristal v enoti v Kopru, koder je vodil dela do upokojitve.

Številni objekti na navedenih gradbiščih so zrasli pod njegovim strokovnim vodstvom.

Pri delu ni poznal polovičarstva, bil je dosleden do skrajnosti, ob vsem tem je zelo pazil na varčevanje z materialom ter to zahteval tudi od svojih podrejenih.

Prav zaradi teh svojih vrlin je bil pred leti odlikovan z medaljo dela.

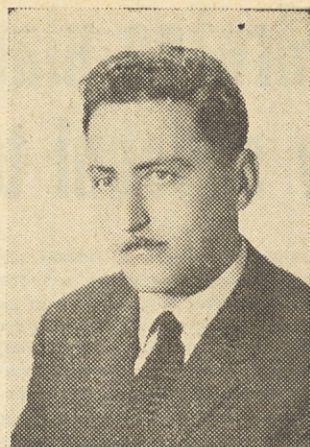
Številni delavci, ki so delali pod njegovim skrbnim vodstvom, se ga bodo vedno spominjali kot strogega, a pravičnega delovodja.

Tov. Ludvik! Naj ti bodo te vrstice v skromno zahvalo za ves tvoj trud, ki si ga vložil v dobrobit podjetja, hkrati te prosimo, da nas še kdaj obiščeš in s svojimi strokovnimi nasveti pomagaš pri delu.

Mi vsi ti želimo mnogo zdravlja in srečnih let, da bi lahko v miru užival zaslužen pokoj!

Tvoji sodelavci

Rezultati našega dela so vidni na vsakem koraku

Predsednik delavskega sveta obrata gradbenih polizdelkov v Ljubljani Vlado Osolnik

Iz dela organov samoupravljanja v obratu gradbenih polizdelkov — Izjava predsednika delavskega sveta tovariša Vlada Osolnika — Povečana produktivnost dela in še kaj

V našem sistemu samoupravljanja in delitve po delu ima vsak delavec perspektivo, da bo njegovo delo služilo njemu in celotnemu kolektivu. Teh uvodnih misli se že dolga leta držijo v obratu gradbenih polizdelkov v Ljubljani. Številne pozitivne spremembe tako na gospodarsko-ekonomskem kot na tehničnem področju so spremljale delo organov samoupravljanja vse od ustanovitve obrata dalje. Pa poglejmo, kdo so bili in kaj so delali organi delavskega samoupravljanja v tem obdobju.

Ko je bil ustanovljen obrat gradbenih polizdelkov, se je delavski svet težko znašel, kajti potrebno je bilo začeti vse od začetka. Prvi predsednik delavskega sveta obrata je bil Milan Marincelj, po poklicu električar. Naslednje mandatno dobo pa je vodil delavski svet zidar Jože Republa, zdaj že v pokoju. Iz zapisnikov je razvidno, da se je delavski svet veliko ukvarjal s finančnimi težavami, saj so skoraj na sleherni seji govorili o tem. Razpravljali pa so veliko tudi o delovni disciplini in o večji produktivnosti.

V mandatni dobi 1957—1958 je bil predsednik delavskega sveta spet Marincelj. Takrat so več govorili o izboljšanju kvalitete, pomanjkanja denarja pa po zapisnikih sodeč ni bilo tako čutiti. Za njim je bil predsednik Ivan Triler, zdaj v pokoju. Takrat se je menjal tudi šef obrata. Z novim letom 1959 je prevzel te posle Josip Lipovec. Delo v OGP pa je bilo zelo razgibano. Takrat so se obrat razširjali, gradili so halo III in ploščadi, proizvodnja se je naglo večala. V letih 1959 in 1960 je delavskemu svetu predsedoval Nadan Sevnik, po poklicu gradbeni tehnik. Finančni uspeh obrata je bil še kar dober, veliko pa so govorili o tem, da bi halo III čimprej zgradili.

Za njim je prevzel predsedniško funkcijo v delavskem svetu Franc Gruden, po poklicu gradbeni delovodja. Veliko so razpravljali o povečanju proizvodnje, polletna bilanca pa ni bila ravno najboljša. Potlej so bila na vrsti še stanovanja za člane kolektiva ter pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, posle šefa pa je 1. oktobra 1960 prevzel ing. Branko Vasle.

Aprila 1961 so za predsednika delavskega sveta znova izvolili Franca Grudna, za njim pa je bil predsednik betoner Cveto Blatnik. V ospredju so bila takrat naslednja vprašanja: decentralizacija, HTV, planiranje in kadrovska politika. Izdali so tudi nov pravilnik o HTV v obratu. Tovariš Blatnik je bil izvoljen še za naslednje dveletno mandatno dobo, vendar je bil precej časa v Skopju, kjer je bil zaposlen pri gradnji naselja Vlac. Nadomestoval ga je Vlado Osolnik, ki je leta 1964 postal sam predsednik delavskega sveta.

Po izteku mandatne dobe tovarišu Osolniku je bil za predsednika DS soglasno izvoljen Jenda Stoviček. V tem obdobju so posvečali največ pozornosti delitvi dohodka in osebnega dohodka ter v proizvodnji napravili vrsto tehničnih izboljšav.

Letos pa je bil za predsednika delavskega sveta obrata ponovno izvoljen Vlado Osolnik.

Za trenutek smo ga ustavili ter vprašali o sedanjem delu in perspektivah obrata.

»Kaj bi,« je dejal. »Delamo. Delavski sveti pa so drug drugemu podobni. Razlika je le ta, da se redno sestajamo ter da so rezultati našega dela vidni na vsakem koraku. Tako smo npr. pred tremi dni montirali nov stroj »VIHY« za izdelavo betonskih cevi. Od tega pričakujemo veliko, predvsem pa bomo izboljšali kvaliteto naših cevi. Največji del naših razprav posvečamo proizvodnji in organizaciji posameznih delovišč. V središču pozornosti so tudi vprašanja, ki se tičejo skrbi za delavce, npr. pereči stanovanjski problemi, varno delo itd.« Skrbijo tudi za to, da bi se delavci v obratu čim bolj počutili.

Delavski svet šteje 20 članov, upravni odbor pa 7. V delavskem svetu so zastopane vse obračunske enote. Izvolili so tudi več komisij, od katerih so najbolj aktualna komisija za stanovanjska vprašanja ter komisija za disciplinske kršitve delovnih dolžnosti.

Ob zaključku še nekaj konkretnih števil, ki nam jih je povedal šef enote ing. Branko Vasle.

— Povečali so proizvodnjo od 47.000 ton izdelkov v letu 1967 na 50.000 ton v letošnjem letu.

— Lani so za tono gotovih izdelkov porabili 9,8 ure, letos pa 8,4 ure.

— Poprečni osebni dohodek se je dvignil od 117.000 S din v letu 1967 na 128.000 v letu 1968.

— Zmanjšali so število efektivnih ur za 10% ter znižali število nadur od 31.400 v letu 1967 na 19.000 nadur v letošnjem letu, itd.

Skratka, kljub ostri konkurenci na tržišču so z dobro organizacijo in nenehno kontrolo proizvodnje dosegli vrsto uspehov. Pa tudi perspektive se jim ni treba bati. Uvedli so vrsto novih proizvodov, kot so izdelava vinogradniških kolov iz prenapetega betona, vrsto novih montažnih elementov, stropne montažne plošče, strešne plošče, odprte in zaprte lope, vse vrste nosilcev, montažne železniške cestne prehode, elemente za avtobusne postaje, garaže itd., po katerih je prav zaradi izredno dobre kvalitete močno povpraševanje.

Izdelali so tudi okusno opremljen katalog vseh svojih izdelkov.

Prihodnje leto imajo v programu urediti celotno kanalizacijo obrata ter povečati deponijo materiala za nadaljnjih 8000 m².

Ob takih uspehih lahko organom samoupravljanja in celotnemu kolektivu obrata OGP samo čestitamo.

L. C.

Mrežno planiranje - nužnost v sodobni tehnologiji proizvodnje

Preden preidemo k razlagi posameznih poglavij TMP (tehnik mrežnega planiranja), ki smo jo nakazali v prvem sestavku, naj v današnjem sestavku povemo nekaj besed o osnovah za uporabo tehnike mrežnega planiranja. To poglavje bi morda spadalo na konec našega podajanja, vendar so v njem stvari, ki bodo v marsičem zanimive za našega bralca.

Naše podajanje bi razdelili v naslednja podpoglavja:

1. Priprava za uvedbo TMP in izobraževanje kadrov
2. Metodologija konstrukcije in preračuna MD (mrežni diagram)
3. Organizacijska struktura
4. Informacija v TMP
5. Spremljanje in kontrola izvršitve plana s pomočjo MD

1. Priprava za uvedbo TMP in izobraževanje kadrov

Kakor pri vseh racionalizacijah, tako je potrebno tudi v TMP upoštevati načelo, da se ne more nankrat prekiniti z dosedanjim tehniko planiranja in preiti na novo. Tudi v TMP bomo v prvem trenutku dobili vtis, da ona ne pripelje k izboljšanju izvajanja dela, da je delo težje, kompliciraneje, da je več papirja da se pred sodelavce postavljajo težke, da ne rečemo nepremestljive naloge itd. Poleg tega bo zaradi neučinenosti kadra prišlo do napak v konstrukciji MD. Vendar je vse to običajen proces pri uvajanju določenih izpopolnitev in novih metod na kateremkoli področju. Zato je potrebno preiti k novi metodi postopoma s tem, da zadržimo stari sistem planiranja, vzporedno z njim pa uvajamo po potrebi novi sistem. Napake se bodo postopoma odpravljale, kader bo počasi spoznaval, kakšne prednosti mu nova metoda nudi in sčasoma bo TMP postala nujen sestavni del tehnološkega procesa, kakor je to npr. postala priprava dela.

V prvem obdobju bomo angažirali pri TMP manjše število ljudi, ker jo bomo tudi uporabili na manjših objektih. Kasneje se to število ljudi poveča in člani tega oddelka se bodo globlje povezali s problemi delovne organizacije.

Predn se sprejme odločitev o uvedbi TMP, je potrebno določiti cilj, ki ga želimo doseči s tem. S ciljem pa mislimo:

1. Kaj želimo planirati po tej tehniki
2. Zaradi česa želimo planirati po tej tehniki
3. Kaj pričakujemo kot rezultat uporabe TMP
4. Katere projekte bomo planirali s TMP in katere po standardni tehniki
5. Ali se bo TMP uvedla v celo delovno organizacijo
6. Kdaj bomo uveli TMP in s kakšnim tempom.

2. Metodologija konstrukcije in preračuna MD

V TMP se srečamo s pojmom »projekt«. To je celota ekonomskih, organizacijskih in tehničnih ukrepov, usmerjenih na izgradnjo novega objekta ali druge naloge. Glede na to je prva faza dela definiranje projekta. Projekti so

po obsegu in dejavnosti zelo različni. Projekt definira organ, ki je odgovoren za dajanje nalog na tem nivoju (odvisno od obsega dela). Definicija projekta je torej ena ključnih točk, od katerih so odvisne razumevanje naloge, kvaliteta razdelitve dela v faze, ustreznost razdelitev pooblastil in odgovornosti, pravilna konstrukcija MD, pravočasna izvedba itd.

Vodja projekta. Ko je projekt definiran, nam je potrebna oseba, ki bo odgovorna za realizacijo tega projekta, in to je vodja projekta. Ta je neposredno odgovoren organu, ki je definiral projekt. Vodji projekta (pri nas bi bil to sektorski vodja) se določijo dolžnosti, oziroma pooblastila, ki mu naj zagotovijo položajno avtoriteto pri izvršitelih posameznih faz dela.

Pri določanju vodje projekta moramo upoštevati, da bo strokovnjak, ki ga bomo določili, imel tele kvalitete:

- mora obvladati problematiko, ki jo projekt rešuje
- mora poznati osnovne principe TMP
- mora imeti izkušnje v skupinskem delu
- mora imeti določno osebno avtoriteto
- mora imeti organizacijske sposobnosti

Sistem organizacije. To je druga važna postavka priprave za delo na projektu. Znani so trije sistemi organizacije:

1. Predmetna organizacija
  2. Fazna organizacija
  3. Projektna organizacija
- Karakteristika predmetne organizacije je, da se cela organizacijska struktura postavi glede na predmet dela.

Karakteristika fazne organizacije je, da se večina oddelkov priprave dela organizira po principih faz dela.

Karakteristika projektne organizacije pa je v tem, da se za realizacijo projekta formira posebna organizacija. Ta je v prvi fazi dela majhna (vodja projekta + planer), nato se širi (sodelavci), doseže kulminacijo (izvedba objekta in spremljanje gradnje) ter zopet kopni in se zaključí (analize dela).

Tim za konstrukcijo MD. Kot je bilo že omenjeno, je ena od osnovnih vrednot TMP v tem, da pri sestavi MD sodeluje večje število ljudi, neposredno zainteresiranih za izvršitev konkretne naloge. Osnovna zamisel je v tem, da obdelavo kompleksne naloge opravljajo organi, ki bodo kasneje neposredno sodelovali pri realizaciji te naloge. Timsko delo je posebno važno v I. fazi obdelave MD (struktura MD).

V tim se vključujejo sodelavci, ki lahko dajo detaljne podatke za posamezne aktivnosti in ki lahko objektivno ocenijo potreben čas za izvršitev posameznih aktivnosti.

Vodja tima je šef oddelka, vključuje pa jo tudi referent za TMP.

Ta tim ima nalogo, da izdela prvo skico MD in ocení potrebne čase trajanja aktivnosti.

S timskim delom izkoriščamo psihološki efekt skupinskega od-

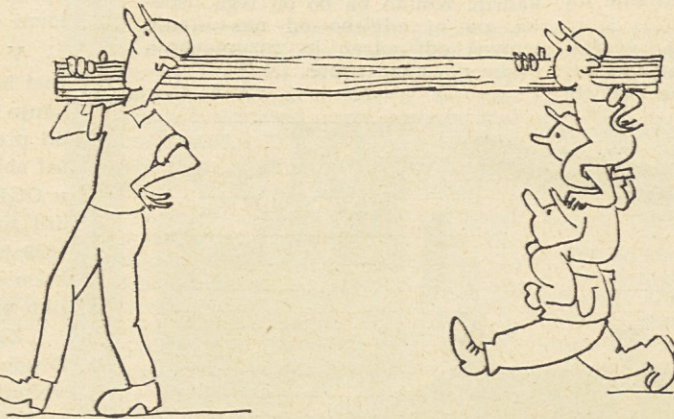
ločanja, katerega nesporen vpliv na produktivnost dela je bil že mnogokrat dokazan.

Izdelava programa dela: Ko so določen vodja projekta in timi za konstrukcijo MD, se pristopi k izdelavi plana dela.

Plan dela je odvisen od projekta in njegovega obsega, trajanja gradnje, kompliciranosti, števila različnih MD, ki jih bo potrebno izdelati. Tako se pristopi k izdelavi skupinskega dela, kjer se definirajo le osnovni principi in dela, ki jih je treba izvršiti, ter roki za ta dela. Prav tako je nujno določiti tudi tehniko, po kateri bomo planirali.

V sliki 1. imamo izdelano shemo poteka izvedbe projektne naloge. V zgornjem delu posameznega kvadrata, ki predstavlja določeno fazo dela, so vneseni izvajalci te faze, v spodnjem delu pa je definirana naloga, ki naj jo izvršijo.

Obnavljanje MD. Na osnovi informacij o odvijanju projekta se vrši po vnaprej določenih periodičnih razmakih ponovna računska obdelava MD. S temi obdelavami se določajo novi termini za aktivnosti, ki so zaostale, oziroma pri tistih, pri katerih je prišlo do bistvenih sprememb. Pri ponovnem preračunu mreže je treba predvsem upoštevati omejitve, ki so postavljene s ciljem projekta

RAVNOTEŽJE

in od katerih v principu ne smemo odstopiti.

3. Organizacija strukture

V odvisnosti od velikosti projekta, kakor tudi od tega ali se TMP v neki delovni organizaciji uporablja samo kot del skupnega sistema planiranja ali je osnova celotnega planiranja, določimo mesto, vlogo, naloge in organizacijsko strukturo službe TMP.

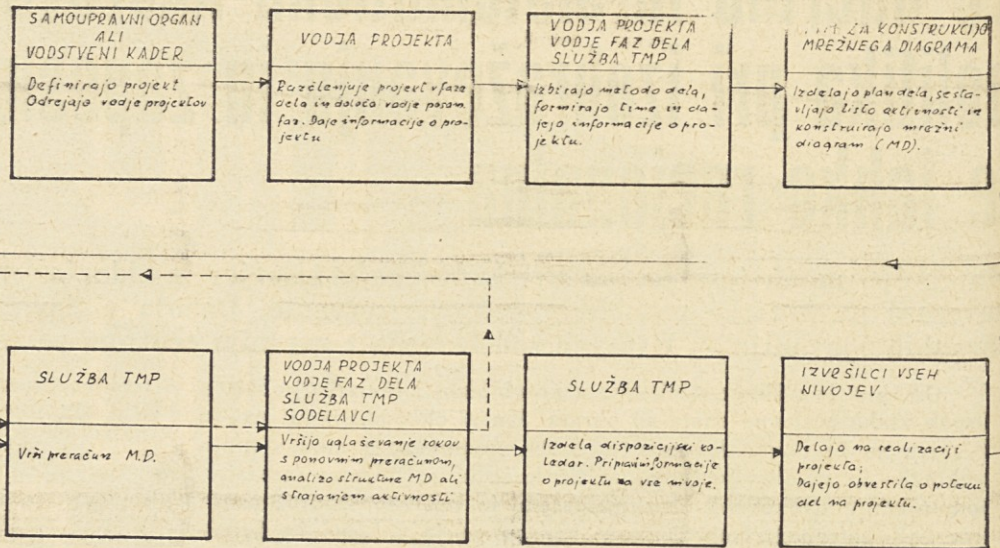
Kolikor v delovni organizaciji celoten sistem planiranja temelji na TMP, tedaj se na ustreznih nivojih oblikujejo posebni organi službe TMP. V tem primeru bi organizacijska struktura imela obliko ki je podana na sliki 2. Kot vidimo, bi bil v tem primeru potreben neki centralni organ službe TMP, ki je neposredno podrejen direktorju ali tehničnemu direktorju. Stevilčnost tega organa je odvisna od velikosti podjetja in od obsega del.

Naloge organa TMP:

- a) da z delom v timih zagotovi pravilno konstrukcijo MD;
- b) da izvrši preračun MD;
- c) da določa termine — izdeluje dispozicijski koledar in obvešča

PROCES IZDELAVE MREŽNEGA PLANA

SLIKA 1

vse nivoje vodenja in neposredne izvršilce o terminih planiranih aktivnosti;

d) da analizira obvestila o stanju na objektu s proračunom po MD;

e) da reprezentira vodstvenemu kadru mesta in vzroke odstopanja od terminov, ki so predvideni po MD;

f) da izvrši ponovni preračun, določa nove termine itd.;

g) da informira kolektiv o prednostih TMP;

h) da izobražuje kadre, ki bodo delali v službi TMP.

timalnem poteku del ne bi moglo biti govora.

TMP je dinamični model delovnega procesa. Toda to postane šele tedaj, ko z določeno metodo zbiranja obvestil uspešno stalno spremljati dogajanje in tako lahko tudi vplivamo ranje.

Informacije v fazi uvajanja TMP:

Predn odločimo, da se v delovno organizacijo uvede TMP, je potrebna še predhodna psihološka priprava vseh, ki bodo posredno ali neposredno sodelovali pri tem delu.

Ta priprava je predvsem v obliki informacij. Z ustreznim sistemom bomo uspeli, da bomo pri enem delu članov vodstvenega kadra zagotovili pozitivno stališče; z opiranjem nanje je treba nadalje razbijati odpor ostalega, konservativnejšega, čisto večjega dela članov vodilnega kadra.

Naleteli bomo npr. na tale različna mišljenja:

- a) nekateri bodo novo tehniko sprejeli in odobrili, toda zadržali bodo svoje mišljenje in pravico na poznejšo diskusijo;
- b) drugi bodo vljudno izrazili sum v uspeh predložene tehnike;
- c) tretji bodo nudili tajen (javnega je težje izvesti) odpor proti vodenju nove tehnike, morda so ti najnevarnejši nasprotniki;
- č) četrti pa se bodo z novo tehniko strinjali brez pripomb v upanju, da se bo ta diskreditirala sama od sebe in počasi ugasnila.

Prav zaradi zgoraj navedenih misli in težav, ki lahko nanje naletimo pri sleherni racionalizaciji, je ta psihološka predpriprava zelo važna. Kolektiv je nujno razložiti naslednje:

- a) Prednosti te tehnike za racionalno in kontinuirano odvijanje dela
- b) Prednosti pri izvrševanju rokov, možnost večje produktivnosti in operativnosti, a s tem ustvarjanje večjega dohodka
- c) Kakšen vpliv ima lahko vsak prizadeti na konstrukcijo MD in s tem tudi na potek del
- č) Kakšne so težave, na katere bomo lahko naleteli v začetni fazi TMP, in kakšne naj bodo planirane akcije, da bi te težave premagali.

Na sliki 3 je podan tok informacij v času dela na nekem določenem objektu (pri tem naj še enkrat pripomnimo, da je v TMP pod besedo »projekt« mišljen ves proces od zamisli do realizacije nekega dela oziroma objekta).

5. Spremljanje in kontrola plana s pomočjo MD

Ze prej smo poudarili, da bo TMP ostal model brez življenja, če ne bomo za časa odvijanja del

iz obvestil, ki jih dajejo izvršilci, sistematsko določali odstopanja od MD in storili potrebne korake, da se potek del na objektu normalizira.

Kontroliranje termina. Za kontrolo termina nam služijo terminski in dispozicijski koledarji, prav tako pa lahko tudi različni grafični prikazi.

Pri spremljanju izvrševanja aktivnosti so vsekakor prvenstvene važnosti aktivnosti na kritični in subkritični poti. Če ugotovimo odstopanja pri ostalih aktivnostih, ki imajo večje časovne rezerve, je potrebna le ponovna določitev teh časovnih rezerv. Kolikor pa so odstopanja na kritični poti, je potrebno storiti ustrezne ukrepe za doseganje končnega termina (manjšanje kritične poti). Včasih je v takih primerih potrebna celo ponovna analiza strukture in nov preračun MD. Na osnovi ugotovljenih odstopanj in sprejetih predpostavk o potrebnih ukrepih na sestankih z vodilnim kadrom sektorja in službe TMP ter vodstva podjetja planiramo akcije za normalizacijo položaja.

Dokumentacija: Pri uvedbi TMP je potrebno precizirati tudi dokumentacijo, ki se vodi, kakor tudi shemo toka dokumentacije.

Dokumentacija, njena oblika in toč je odvisna od organizacijske strukture.

Osnovna dokumentacija pri TMP, ki jo je potrebno voditi, je:

1. opis projekta
2. lista aktivnosti
3. matrica medsebojnih odvisnosti aktivnosti
4. mrežni diagram (MD)
5. analiza preračuna
6. terminski in dispozicijski koledar
7. obvestilo o stanju del na projektu.

Po potrebi pa se lahko doda še:

1. analiza kapacitet
2. analiza stroškov
3. plan dobav materiala in opreme
4. plan mehanizacije.

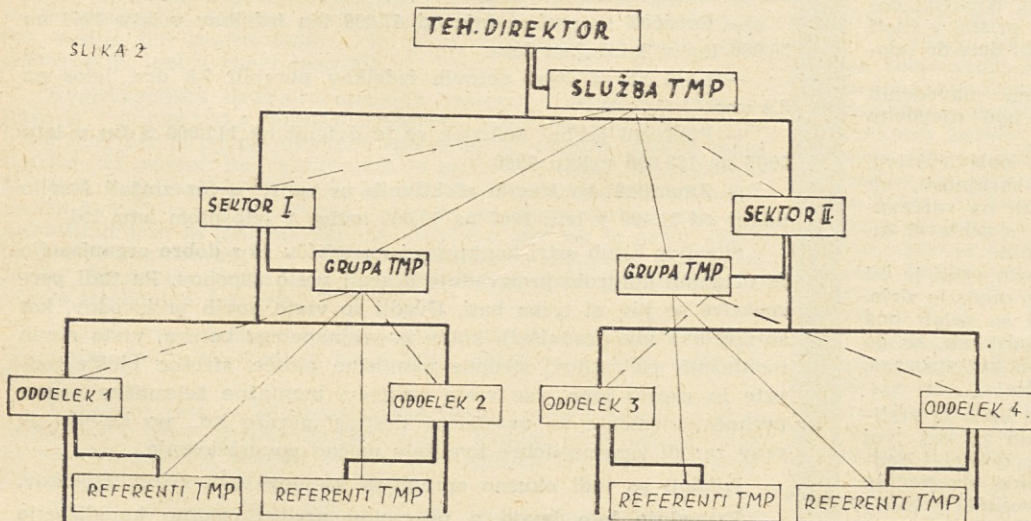
V točki 7. naj dodamo naslednje pripombe in sicer:

- a) obvestilo mora biti ažurno
- b) ne sme biti preobširno
- c) obsegati mora vse potrebno
- d) informator ne sme izgubljati preveč časa
- e) informacija mora biti v vsem podjetju enotna
- f) informiranje mora angažirati majhno število ljudi.

(Nadaljevanje sledi)

K. G.

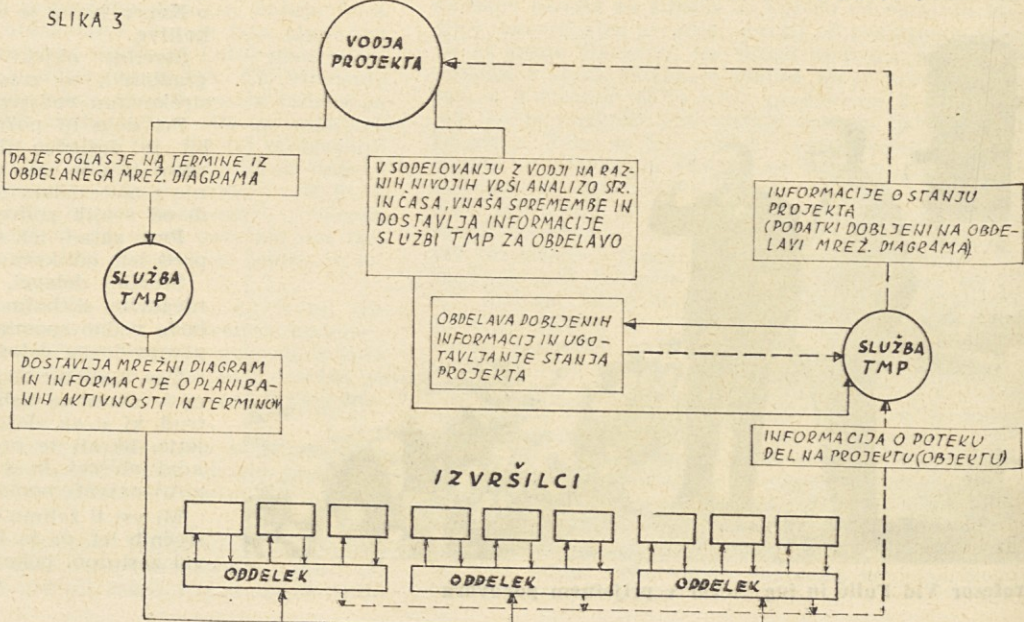
SLIKA 2

SHEMA ZA PODJETJE, KI JE V CELOTI OSVOJILO TMP

SLIKA 3

TOK INFORMACIJ V ČASU DELA NA OBJEKTU

TONE POGAČNIK	SNOV, MATERIJA /POMANJŠ/	RAZGLED	POLOG, SKLA- DIŠČE, ZALOGA	PROPAD, POLOM	DOBE	GL. MESTO GVINEJE	
						KRAJ V DOLOMITIH	
ŽENA ARGENT. DIKTATOR.			OHLAPEN POVRŠNIK				
TUJE ŽENSKO IME							
ZVITEK					HERBERT KARAJAN		
					TEMPO		

SLOVENSKI KNJIŽEVNIK /DANILO/ ROJ. 1892	ŽIRAFI	NACIJA	DEVTERIJ	OVOJ	GORI NA KRASU	POMENO- SLOVEC, RAZLA- GALEC BESED	NA TEBE				NAŠA IN TUJA ČRKA	
GLAVNO MESTO EVROP. DRŽAVE						MESTO NA KITAJSKEM	ČRNILO				ORIS	VZKLIK, POZIV
RUSKA REKA			MATICA, KALUP						STRAST, POŽE- LENJE	NAŠ OTOK		
			DEL IMENA MAO-							DVA VOKALA		
TOVARNAV LJUBLJANI									VRSTA KONOPLJE			
									FRANK /DENAR/			
OZNA- NJANJE VERE							NEVIDNE SNOVI					
							TESLA					
VIJUGE, ORLJUKI					AMER. PEVEC /FRANK/					DEDEC		

OGREVANJE BETONA

Če beton ogrevamo, delamo to zato, da ga lahko hitreje razopazimo ali da ga hitreje odstranimo iz modela. Toplota namreč pospešuje strjevanje betona in to je še danes najenostavnejši način za pospeševanje strjevanja betona.

Betonu moramo torej dodati toploto. To pa lahko naredimo na dva načina:

— da predhodno ogrevamo sestavine betona in

— da ogrevamo beton v opažu ali v kalupu.

Obe metodi lahko uporabljamo vsako posebej ali pa ju lahko združimo.

1. Gretje sestavin betona

Ideja, da beton ogrevamo, se je rodila, brž ko so bili gradbeniki prisiljeni betonirati v mrazu. Namen gretja je bil v začetku le-ta, da se je preprečila tvorba ledu v betonu. Danes pa služi za hitrejšo razopazenje in za čim hitrejšo ponovno uporabo kalupa.

a) V čem obstoji ta metoda?

Metoda obstoji v tem, da v opaž vgradimo topli beton. Prvo, kar pride na misel, je ogrevanje vode, za kar lahko uporabimo preproste naprave. Pri tem pa moramo upoštevati, da voda v dotiku s cementom ne sme imeti več kot 60°C. Kadar pa so funkcije mineralnega agregata zelo hladne, gretje same vode več ne zadošča.

Treba je torej ogrevati mineralni agregat. Najbolj praktično in najbolj učinkovito sredstvo za ogrevanje mineralnega agregata je parno ogrevanje. Para se dovaja v kup mineralnega agregata s cevjo, ki je na koncu perforirana. S paro lahko ogrevamo tudi vodo, ki se nahaja na betonskem mešalcu, in sicer tako, da se para v vodnem rezervoarju meša z vodo.

Pri hujšem mrazu ne zadošča več samo vgrajevanje toplega betona, temveč je treba to toploto še obdržati. Pri tem so posebno občutljivi kovinski opaži, pri katerih preprečimo ali pa vsaj močno omejimo oddajanje toplote tako, da jih obložimo s 5 cm debelimi ploščami iz polistirena ali pa tako, da opaž obrizgamo s slojem pene iz poliuretana.

Zgornji del plošče, ki je bila zabetonirana, moramo pokriti, da preprečimo zmrzovanje

neopažene ploskve betona. Na voljo imamo več načinov:

— prekritje s ponjavo, ki visi nekaj centimetrov nad betonom,

— preproge iz naravne ali umetne slame, ki jih razprostremo po površini,

— plohi ali večji elementi iz lesa, položeni na površino, in debele plošče iz polistirena, ki se tudi položijo na površino.

Preproge iz naravne slame so učinkovite le, če niso vlažne, zato jih moramo pred vlago posebej zaščititi.

b) Kdaj lahko razopazimo

Čas razopazenja je odvisen od zahtevanih trdnosti. Ta pa je odvisna od kvalitete betona in od temperature, pri kateri se beton strjuje. Hitrejšo razopazenje dosežemo le, če se beton strjuje pri višjih temperaturah.

2. Gretje ugrajenega betona

Za gretje ugrajenega betona imamo na razpolago precej postopkov. Te lahko razdelimo v tri glavne grupe:

- običajni načini gretja,
- posebni načini gretja in
- industrijski načini gretja.

a) Običajni način

Tega uporabljajo kot sredstvo za gretje betona peči, toplozračne generatorje in parne generatorje. Glavna prednost teh naprav je, da se dajo nabaviti brez težav in da se lahko uporabljajo na vsakem gradbišču.

Najenostavnejši način ogrevanja betonske plošče je, da zanjemo etažo, ki je v gradnji in da vanjo namestimo grelne enote.

Prednost peči je v njeni enostavnosti in nizki nabavni ceni. Njene neprijetnosti pa so v nepopolnem izgorevanju pri prostorih z nizko višino, zaradi česar se opaži prekritje s sajam.

Toplozračni generatorji so pri enaki jakosti desetkrat dražji od peči. Kot vsak izpolnjen stroj rabijo tudi ustrezno vzdrževanje. Zato pa je njihov učinek večji, kot je učinek peči, opremljeni so lahko s termostati, ki omogočajo kontrolo ogrevanja.

V primerjavi s toplozračnim generatorjem je prednost parnega generatorja v njegovi učinkovitosti. Taki proizvajalci pare imajo 200.000 do 400.000 kal/h, kar je tudi do desetkrat več, kot je moč toplozračnih generatorjev ali peči.

Na mestu zabetonirane plošče ogrevamo tako, da jih prekrijemo z velikimi opažnimi elementi, pod katere vpihavamo paro. Neugodna stran parnih generatorjev je, da se v stavbi tvori mnogo vlage in da je njihova nabavna cena precej visoka.

b) Posebni načini gretja. pridejo v poštev samo v posameznih primerih.

— Gretje z električnimi upori.

Grelni element sestoji iz električnih uporov, ki se potopijo v beton. Teoretično je to najracionalnejši način gretja betona. Praktično pa omeji uporabo tega sistema na posamez-

ne primere cena v beton potopljenih žic in čas, ki je potreben za njihovo polaganje.

— Gretje z velikimi tablami. Grelni element je neke vrste pregrinjalo, ki ima električne grelne žice vdlane v blazino iz mineralne volne; ta pa je zavita v film iz plastične mase. Uporabne so za gradbišča, na katerih je manipulacija z njimi preprosta in kjer ni nevarnosti, da bi se hitro poškodovala.

— Gretje z infra-rdečimi žarkami. Grelna telesa so naprave, ki oddajajo infra-rdeče žarke. Interesantna lastnost tega žarčenja je, da žarki preidejo zrak, ne da bi jih ta absorbiral in se pretvorijo v toploto na površini betona. Toploto, ki nastane na površini betona, je treba zadržati, zato pride tak sistem ogrevanja v poštev le v zaprtih prostorih.

— Električno gretje z armaturo. Postopek obstoji v tem, da se uporablja armatura kot električni upor. Pri navadnem armiranem betonu ta način ne pride v poštev, ker ima armatura prevelik prerez. Uporabna pa postane ta metoda pri prenapetih konstrukcijah, na primer pri prenapetih nosilcih za stropove.

c) Industrijski način gretja

Pri tem načinu gretja uporabimo za ogrevanje opaže oziroma kalupe. V teh primerih ni treba več uporabljati posebnih naprav za gretje, temveč imamo posebne vrste kalupov, katere je treba zaradi visoke nabavne cene maksimalno izrabljati s čim manjšim številom ljudi in brez vsakih nepotrebnih zastojev. Trenutno so v uporabi trije načini industrijskega gretja:

— Vezane plošče, ki imajo električne upore vgrajene med dva sloja plošče. Notranji sloj, ki je debel 15 mm, je opaž v pravnem pomenu besede. Zunanji, 5 mm debel sloj pa služi za zaščito. Ta način ima svoje dobre kot svoje slabe strani, tako kot vezane plošče: majhna teža na eni strani in omejen čas trajanja na drugi strani. Zaščita plošče mora biti čestokrat obnovljena, da se ne poškodujejo grelna telesa.

— Kovinski opaži, greti s toplo vodo imajo kot grelni element vijugaste kovinske cevi, ki so privarjene na ploščevino, katere služi za opaž. Po teh ceveh se pretaka topla voda, ki jo dobimo iz kotla, ki je nameščen ob zgradbi. Ta sistem dobro dela in ima to prednost, da uporablja cenena goriva, kot npr. mazut. Velika pomanjkljivost pa je, da poveča težo že tako in tako težkih opažev, da rabi težke priključne cevi in težavno manipulacijo.

Jeklenj opaž, ogrevan z elektriko, ima mrežo električnih žic pritrjeno na ploščevino, ki služi za opaž. Prednost tega sistema je v tem, da električno gretje skoraj nič ne poveča teže in da je zelo enostaven. Neugodno pa je pri tem sistemu, da uporablja drago električno energijo. Zunanje lice opaža mora biti dobro zaščiteno, da toplota ne izgineva. Zaščitimo ga s ploščami iz polistirena ali s peno iz polivretana tako, da se vsa proizvedena toplota uporabi za gretje betona.

Ing. Š. M.

UKRADENE: PRI ZDRAVNIKU...

Mlad delavec se je poškodoval in prišel v ambulanto po prvo pomoč.

Zdravnik pregleda rano, jo razkuži in previje. Med previjanjem pa ga nenadoma vpraša:

— Kako pa kaj vaše srce? Delavec ga pogleda, se nasmee in pravi:

— E, pa dobro, doma je, kuhala kosilo.

Bolničar previja delavcu poškodovano nogo, pa ga med ostalim vpraša:

— Kaj pa ste po poklicu?

— Copatar!

— Oprostite, nisem vas vprašal, če ste poročeni.

ZDRAVILA PROTI NESPEČNOSTI

Delavec se je potožil zdravniku, da ga muči nespečnost. Zdravnik ga pregleda, malo razmisli in reče:

— Dobro, to se da urediti in pozdraviti. Odredil vas bom na delovno mesto nočnega čuvaja.

IZVLEČEK IZ KAZENSKEGA ZAKONIKA O VARNOSTNI SLUŽBI IN VARSTVENIH UKREPIH

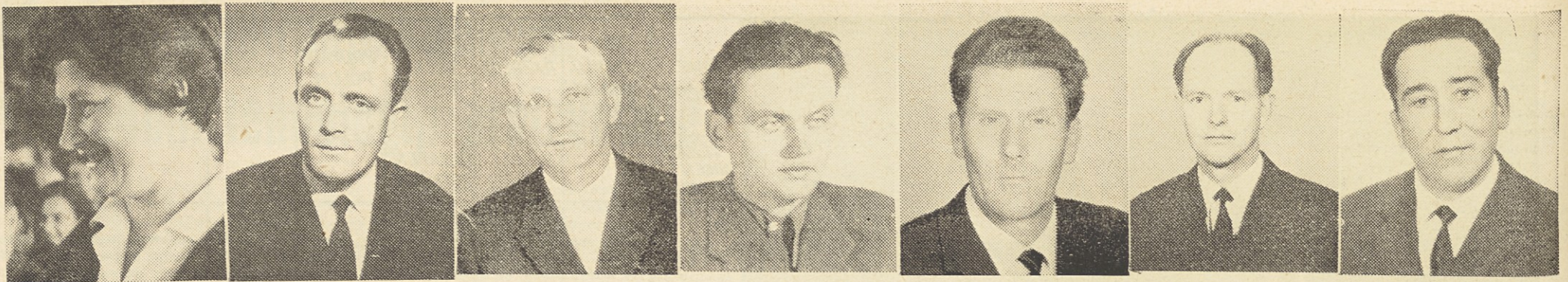
Člen 269 kazenskega zakonika pravi:

Kdor na objektu, tovarni, delavnici ali na kakšnem drugem delovnem kraju uniči, poškoduje ali odstrani varnostno napravo in s tem povzroči nevarnost za življenje ljudi ali za premoženje precejšnje vrednosti, se kaznuje s strogim zaporom do osmih let.

Odgovorna oseba za vodenje objekta, tovarne, delavnice ali drugega delovnega kraja, ki ne postavi varnostnih naprav ali ne skrbi za njihovo brezhibnost ali ne poskrbi za njihovo delovanje, kadar je to potrebno, ali sploh ne ravna po predpisih o higienskih in tehničnih varstvenih ukrepih pri delu in s tem povzroči nevarnost za življenje ljudi ali za premoženje, se kaznuje z zaporom najmanj treh mesecev ali s strogim zaporom do petih let.

Če je dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena storjeno iz malomarnosti, se storilec kaznuje z zaporom.

Jožica Bogataj

Franc Pogorelec

Ivan Kranjec

Tomo Damiš

Bruno Colovini

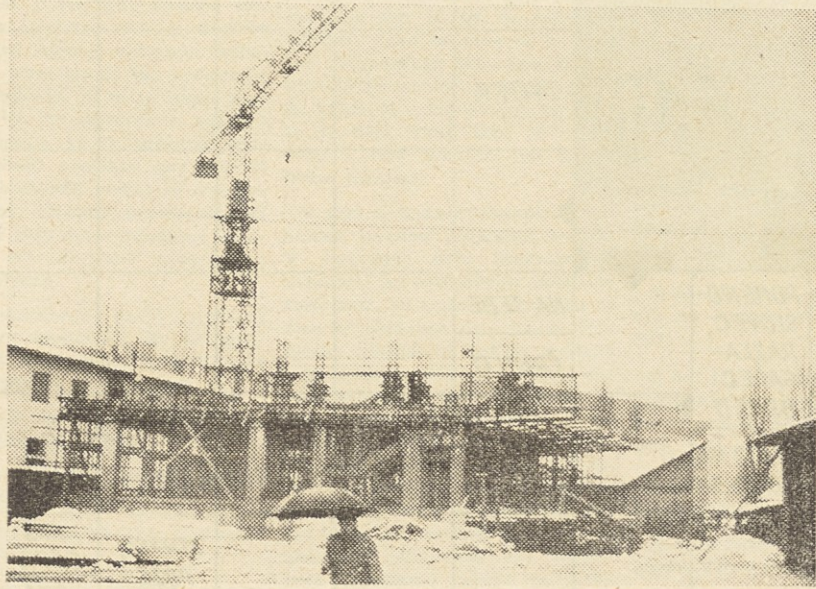
Jernej Brank

Blaž Vidovič

POPRAVEK

Tiskarski škrat nam je v zadnji številki temeljito spremenil imena naših jubilarov. Tako je Vinka Štruca prekrstil v Vinka Štanca, Stano Mrak v Marijo Mrak ter Marijo Verbič v Marijo Podkrižnik.

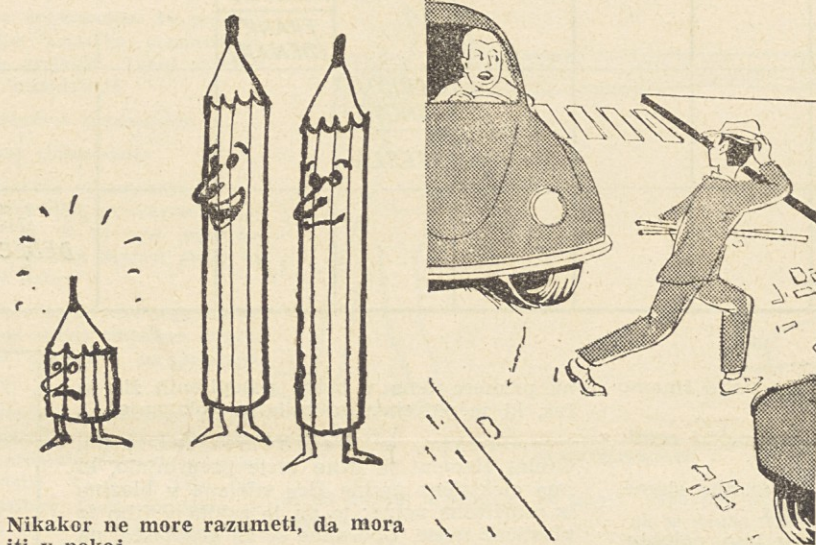
Naprošamo vse prizadete, da nam neljubo pomoto oprostitjo.

Pričetek del na objektu Kolinske tovarne v Ljubljani. O gradnji tega in drugih objektov ljubljanske enote bomo poročali v prihodnji številki

V takem vremenu se je delo na gradbišču ustavilo

Nikakor ne more razumeti, da mora iti v pokoj

VARNOST NA CESTI

Vse pogosteje slišimo ali beremo o prometnih nesrečah, ki so jih povzročili pešci, ali pa da so bili pešci žrtve prometne nesreče. Tudi naši člani kolektiva so bili že med njimi. Pri vseh teh nesrečah pa si moramo biti edini, da je nekdo to nesrečo zakrivil, da se nesreča ni pripetila »slučajno«. Toda kdo?

Lahko se zgodi, da bomo prav mi tisti, ki bomo povzročili prometno nesrečo, seveda, če ne bomo upoštevali cestnoprometnih predpisov, ki ne veljajo samo za motorizirane osebe, ampak tudi za pešce.

Pri tem se moramo zamisliti, kakšne so lahko posledice pri lahkomiselni uporabi ceste, prehodov in podobno. Kar je najmanj, je lahko le manjša »praska«, ki se hitro zaceli, ali pa tudi ne, lahko je lažja poškodba z dolgotrajnim zdravljenjem, lahko težja poškodba z invalidnostjo, lahko pa celo tudi smrt. Kdo ve, kako bomo plačali lahkomiselno gibanje po cesti?! Naj povem nekatera osnovna načela, ki jih mora pešec brezpogojno upoštevati. Pešci so dolžni uporabljati pločnike, robove in poti ob cestah, na od-

prtih cestah pa morajo hoditi po skrajnem robu cestišča. Pešci ne smejo uporabljati cest in prehodov, kjer je to posebej prepovedano. Z našimi cestnoprometnimi predpisi je določeno, da morajo pešci uporabljati levo stran cestišča.

Pešec je enakopraven udeleženev v cestnem prometu in je v posebnih primerih tudi zaščiten ter ima določene prednosti, npr. na posebej zavarovanih prehodih, na postajališčih in povsod tam, kjer cestnoprometni znaki to posebej nakazujejo.

Zelo pogosto doživimo, da »pogumnejši« prečkajo cesto ali ulico tudi med prometom, kjerkoli nanese. Toda to je lahko tudi usodno.

Cesto ali ulico prečkamo le tam, kjer je to posebej določeno. Prehodi za pešce so običajno označeni s tako imenovanimi »zebra pasovi«. V tujini pa lahko ponekod prehode za pešce označijo tudi z rumenimi utripajočimi lučmi. Takšni prehodi za pešce, ki so opremljeni z lučmi, so posebej zavarovani in imajo na njih pešci prednost pred vsemi motornimi vozili, tudi trolejbusi in cestno železnico. Zelo pogostni nespornosti so zaradi »zebra pasov«. Takšni prehodi so označeni za pešce bcdisi z barvo ali posebnim tlakom. Ti prehodi so namenjeni pešcem, ki pa jih morajo prečkati kar najhitreje in v najugodnejšem trenutku. Misel, da je pešec na zebrastrmem pasu popolnoma zavarovan in da se morajo zaradi pešca vozila ustavljati, je zmotna. Napačno pa je tudi pojmovanje voznikov motornih vozil, ki menijo, da prehodi za pešce ne pomenijo nobene omejitve v prometu. Označeni prehodi za pešce so večinoma v strnjenih naseljih in mestih, kjer je že po pravilu omejena hitrost vožnje. Dosedanje izkušnje pa povedo, da so vzroki pogostih nesreč na prehodih za pešce predvsem v preveliki hitrosti, s katero jih prečkajo motorna vozila. Zato so se vozniki motornih vozil prav zaradi številnih prehodov za pešce v naseljih in mestih še toliko bolj dolžni držati predpisane hitrosti. Odgovornost na prehodih za pešce je na obeh straneh — pešca in voznika. Predvsem pa si je važno zapomniti, da ima povsod prednost le človeško življenje.

Z znanjem in spoštovanjem cestnoprometnih predpisov bomo vedno in povsod koristili sebi in drugim.

Jože Lorenčič

To in ono iz gradbeništva

■ **Saint Louis:** »Generalinvest« iz Zagreba je prevzelo gradnjo 226 stanovanj v Saint Louisu v bližini švicarske meje za francosko podjetje »Societe Bernfels«. Vrednost investicijske izgradnje znaša 14 milijonov francoskih frankov.

■ **Beograd:** Gradbeno podjetje »Ivan Milutinović« je v Kuvejtu prevzelo gradbenih del za 125 milijonov dolarjev. Gradili bodo 6,5 km operativne obale v luki Sovani.

■ **Sarajevo:** Gradbeno podjetje »Hidrogradnja« iz Sarajeva, katera gradi v Đerdapu, je dva meseca pred rokom izpolnilo planske naloge ter vgradilo 220 tisoč kubičnih metrov betona.

■ **Piroć:** Gradbeno podjetje »Progres« iz Pirota je začelo graditi stanovanja za tržišče. Cena enosobnega stanovanja od 37 m² je 48.500, dvosobnega 72.000 dinarjev in trisobnega 75.000 dinarjev. V vseh stanovanjih je centralna kurjava.

■ **Beograd:** Zvezni izvršni svet je že predložil Mednarodni banki za obnovo in razvoj v Washingtonu program izgradnje avtocest v Jugoslaviji.

Iz posojila oziroma kredita ter iz naših lastnih sredstev bi gradili naslednje ceste: Maribor—Celje, Vrhnika—Postojna, Zagreb—Karlovac, Sarajevo—Zenica, Beograd—Novi Sad, Bar—Ulcinj, Niš—Pristina—Peć, Skopje—Gostivar—Bitolj—grška meja. Kolikor bodo pogovori z Mednarodno banko uspešni, bi takoj spomadi pričeli z gradnjo.

■ **Beograd:** Kreditni odbor jugoslovanske gospodarske banke v Beogradu je odobril kredit 35 milijonov novih dinarjev »Brodokomercu« z Reke za gradnjo hotela in drugih turističnih objektov na otoku Krku. Prav tako je odobren kredit za gradnjo hotela Rabac v Rabcu v višini 50 milijonov novih dinarjev ter podjetju »Anita« iz Vrsarja investicijski kredit v znesku 2,6 milijona novih dinarjev za izgradnjo depandanse.

■ **Ljubljana:** Komisija za prošnje in pritožbe pri predsedstvu republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je v 9 mesecih letošnjega leta prejela 36 prošenj in pritožb.

Največ pritožb je bilo zaradi delovnih razmerij, kot tudi vlog za posredovanje za zaposlitev. Del prošenj pa je reševala tudi pravna pisarna pri republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije.

■ **Beograd:** Oktobra so bili v Beogradu podpisani trije sporazumi med SFRJ in Zvezno republiko Nemčijo: Sporazum o zaposlovanju naših delavcev v Nemčiji, konvencija o socialnem zavarovanju in sporazum o varstvu za časa brezposelnosti. To je izredno velikega pomena za obe državi, predvsem glede na ogromno število jugoslovanskih delavcev, ki delajo v Nemčiji. Kaj več o tem bomo poročali v prihodnji številki, ko se bodo člani našega kolektiva vrnili iz Nemčije.

■ **Ljubljana:** Pri zvezi delavskih univerz v Ljubljani so izdelali širše teze iz osnovnega programa za izobraževanje sindikalnih delavcev in članov samoupravnih organov. Posamezna poglavja so zbrana po predlogu sindikatov, delavskih univerz in gospodarskih organizacij.

■ **Maribor:** Razširjene seje občinskega odbora sindikata gradbenih delavcev Maribor so se udeležili tudi predstavniki našega podjetja. Na sestanku so razpravljali o nalogah sindikata, o uresničevanju temeljnega zakona o ugotavljanju in delitvi dohodka

ter o problematiki terenskih dodatkov.

■ **Ljubljana:** Na tiskovni konferenci Zveze sindikatov Slovenije je predsednik Tone Kropušek poudaril, da je VI. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije postavil sindikate v položaj resne družbene odgovornosti. Dejal je, da je treba VI. kongres ocenjevati po dokumentih, ki jih je kongres sprejel in jih tudi ustrezno izvajati.

■ **Ljubljana:** Oktobra tega leta je bil v domu sindikatov v Ljubljani posvet predstavnikov centralnega komiteja ZKS (Peter Bregar), republiške konference SZDL (Stane Repar), gospodarske zbornice SRS (Janko Popovič) in republiškega sveta sindikatov (Lojze Cepuš, Jože Sintič) z namenom, da uskladijo prizadevanja za urejevanje informativne dejavnosti delovnih organizacij. Sklenjeno je bilo:

— naj sindikati prevzamejo politično pobudo, kar zadeva tisk in informiranje v delovnih organizacijah. V tem jih vse omenjene institucije politično oziroma strokovno podpirajo;

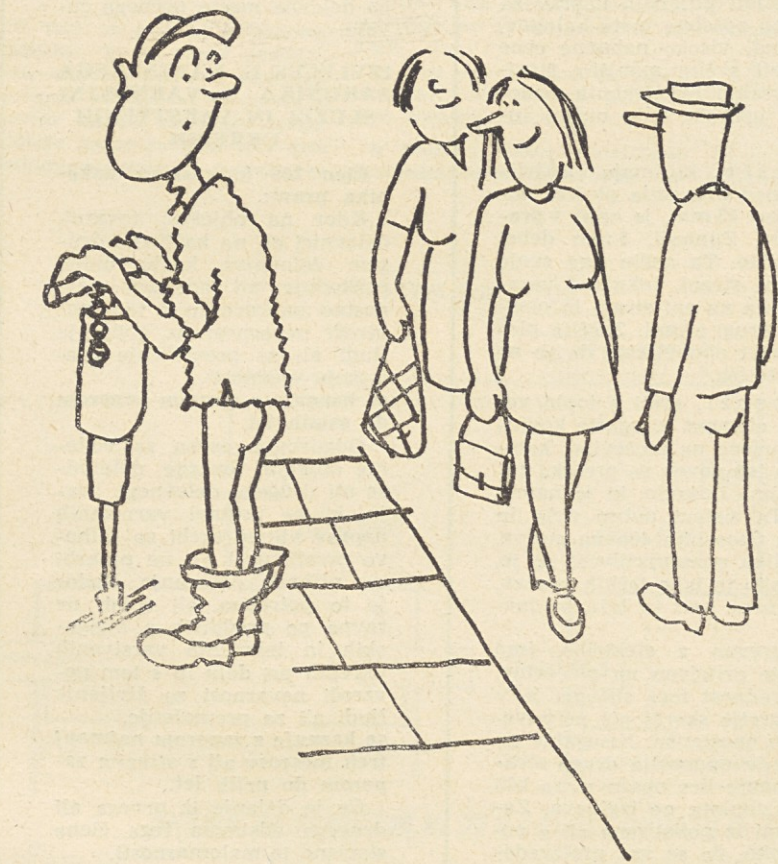
— strokovna in politična pomoč uredništvom glasil delovnih organizacij (pošiljanje različnih študij, informacij in drugih materialov, kakor tudi konkretni predlogi, kako npr. urejati področje informiranja v samoupravnih aktih, o načinu in učinkovitosti pisanja glasil ipd.) naj izhaja iz enega centra. Ta center bo pri republiškem svetu ZSS;

— Centralni komite ZKS, republiška konference SZDL, gospodarska zbornica SRS bodo odsej pošiljali vse razpoložljive materiale, kakor tudi dnevne ali tedenske informacije službi informiranja RS ZSS. Služba informiranja RS bo ustrezne materiale — po prejšnjem preudarku, kaj od poslanega lahko uredništvom glasil koristi — posredovala urednikom glasil delovnih organizacij;

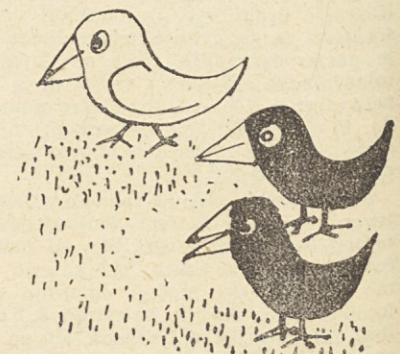
— vse omenjene politične institucije, pa tudi gospodarska zbornica SRS, so se pripravljene vključiti v razpravljanje o rezultatih študij, ki jih je predlagal odbor RS ZSS za tisk in informiranje v delovnih organizacijah ter enotno nastopiti v zahtevah, da se tako normativno opredeljevanje informiranja — v statutih — kakor tudi dejanska stopnja informiranosti slovenskih delavcev izboljša;

— gospodarska zbornica SRS je pripravljena pošiljati enega ali več izvodov Vestnika gospodarske zbornice uredništvom glasil delovnih organizacij v zamenjavo za en izvod njihovega glasila.

Dogovor oziroma skupen dokument političnih organizacij je pomemben zaradi tega, ker je z njim ustvarjena enotna politična podlaga za praktično akcijo, kakor tudi koordinacija dosedanjih individualnih prizadevanj na področju informiranja.

Smola pa taka

Vidiš, ta pa vedno zabavlja po sestanku

Sklepi organov samoupravljanja

UO podjetja

SKLEPI

seje UO podjetja z dne 20. avgusta 1968
1 Sklepi zadnje seje so bili izvršeni.

2. Potrjuje se cene agregatov v separaciji na Obrijski cesti in sicer:

frakcija od 0—4 . . . . . 50 N din

frakcija od 4—8 . . . . . 35 N din

frakcija od 8—15 . . . . . 20 N din

frakcija od 15—30 . . . . . 12 N din

frakcija od 0—30 . . . . . 27 N din

3. Upravni odbor predlaga delavskemu svetu, da sprejme in potrdi periodični obračun za prvo polletje 1968. Istočasno se vzame na znanje analiza poslovanja poslovnih enot in analiza osebnih dohodkov.

4. Delavskemu svetu se predlaga, da sprejme spremembo statuta 31. in 32. člena v besedilu, ki je bil v obravnavi 31. julija 1968.

5. Delavskemu svetu se predlaga, da sprejme spremembo pravilnika o delovnih razmerjih, kakor je bila navedena v predlogu z dne 5. avgusta 1968.

6. Odškodninskemu zahtevku zaradi nesreče pri delu tov. Mihi Novaku GV Ravne se ne odobri.

7. Tov. Jožetu Potočniku se odobri 2500 din odškodninskega zahtevka zaradi nesreče pri delu.

8. Tov. Janezu Dimniku, GV Jesenice, se odobri uporaba osebnega avtomobila do 600 kilometrov mesečno, Tov. ing. Milanu Pajku se odobri uporaba osebnega vozila do največ 300 km mesečno.

9. Tov. Mariji Demšar se odobri 6 dni izrednega neplačanega dopusta za ureditev osebnih zadev.

Predsednik UOP:
Leopold Ilovar

DS podjetja

SKLEPI

XXI. rednega zasedanja delavskega sveta podjetja, ki je bilo dne 21. avgusta 1968 v Ljubljani

1. Sklepi zadnjega zasedanja so bili izvršeni.

2. Poročilo overovatelja zapisnika se vzame na znanje.

3. Poročilo predsednika upravnega odbora podjetja se vzame na znanje.

4. Potrdi se periodični obračun za I. polletje 1968, analiza poslovanja podjetja in analiza osebnih dohodkov.

5. Delavski svet podjetja potrdi spremembo statuta podjetja, ki se glasi:

31. člen

»Redni delovni čas znaša za vse delavce v podjetju 44 in pol ure, ki je razporejen na 5 dni v tednu, vsaka sobota pa je prosta. Začetek dela je praviloma ob 6. uri in zaključek ob 15. uri, razen ob petkih, ko je zaključek dela ob 14.30 uri.«

32. člen

»V teku delovnega dne ima pravico delavec do 30-minutnega odmora, ki se šteje za čas, prebit na delu. Organi upravljanja v enotah določijo odmor med delom tako, kakor to najbolj odgovarja procesu proizvodnje in drugim pogojem, ne smejo ga pa določiti na začetku ali na koncu dela.«

Gornja sprememba statuta stopi v veljavo 16. avgusta 1968, tj. z obračunskim mesecem septembrom.

6. Delavski svet podjetja potrdi spremembo pravilnika o delovnih razmerjih, ki so naslednje:

21. člen

»Če se na razpis ne prijavijo kandidati, ali se prijavijo kandidati, ki ne izpolnjujejo pogojev razpisa, lahko upravni odbor pod-

jetja sklene na predlog kadrovske komisije, da se razpis ponovi, ali pa, da se na delovno mesto začasno sprejme delavec, ki ne izpolnjuje vseh pogojev razpisa. V tem primeru razporedi oz. sprejme upravni odbor podjetja takega delavca za določen čas, dokler ne sprejme drugega po razpisu, vendar najdalj za eno leto.«

23. člen

»Vsakdo, ki se je potegoval za razpisano delovno mesto, ima pravico do ugovora na delavski svet podjetja. Rok za vložitev ugovora je 8 dni od dneva prejema obvestila o izidu razpisa oz. o izbiri kandidata.

Če delavski svet podjetja ugotovi, da razpis ni bil opravljen po postopku iz tega pravilnika, izreče razpis in sklep o izbiri kandidata za neveljavna; če ugotovi, da izbrani kandidat ne izpolnjuje pogojev razpisa, pa izreče za neveljaven samo sklep o izbiri. Svojo odločbo mora delavski svet podjetja izdati v 30 dneh po preteku roka za ugovor.«

25. člen

»Če pristojni organ iz prejšnjega člena, ki odloča o ugovoru, ugotovi, da razpis ni bil opravljen po postopku, ki je določen s statutom in tem pravilnikom, odloči, da sta razpis in sklep o izbiri kandidata neveljavna. Če pa ugotovi, da izbrani kandidat ne izpolnjuje predpisanih pogojev, odloči, da je neveljaven samo sklep o izbiri kandidata.

Če pa ugotovi, da je ugovor neutemeljen, le-tega zavrne. Sklep organa iz prejšnjega odstavka je dokončen.

Če delavski svet podjetja oz. sodišče splošne pristojnosti izrečeta izbiro kandidatov za neveljavno zavrnjeni kandidati pa izpolnjujejo vse pogoje iz objave o razpisu, sprejme upravni odbor ponoven sklep o izbiri med prijavljenimi kandidati.«

53. člen

»Glede na zahtevo delovnega procesa se lahko razporedi delavca tudi brez njegove privolitve na drugo delovno mesto, če pogoji, ki se zahtevajo za to drugo delovno mesto ustrezajo stopnji delavčeve strokovne izobrazbe.

Sklep o razporeditvi na drugo delovno mesto na zahtevo delovnega procesa v smislu prejšnjega odstavka sprejme komisija za sklepanje o sprejemu na delo in prenehanju dela pri vsaki enoti oz. pri centrali podjetja; za vodilna delovna mesta sprejme

sklep o razporeditvi upravni odbor podjetja.«

60. člen

»Poln delovni čas znaša 44 in pol ure na teden, ki je razporejen na 5 dni v tednu; vsaka sobota je prosta. Začetek dela je praviloma vsak dan ob 6. uri in zaključek ob 15. uri, razen ob petkih, ko je zaključek dela ob 14.30 uri. V teku delovnega dne je 30-minutni odmor, ki se šteje za čas, prebit na delu. Organi upravljanja v enotah določijo čas za odmor, kakor to najbolj ustreza delovnemu procesu in drugim pogojem, ne smejo pa ga določiti za začetek ali na konec delovnega dne. Glede na pogoje razsvetljave ali druge utemeljne pogoje, ali kadar je uvedeno izmensko delo, lahko organi upravljanja v enotah določijo za vse delavce enote začetek in zaključek dela za posamezne dobe v letu tudi drugače, kot je to določeno v 2. odstavku tega člena.

Sklep o spremembi začetka in zaključka dela mora organ upravljanja v enoti sprejeti vedno vnaprej.«

86. člen

»Delavec ima pravico izkoristiti ves letni dopust naenkrat, le na njegovo zahtevo oz. z njegovo privolitvijo lahko organ, ki je po tem pravilniku pristojen za načrtovanje letnih dopustov, odobri letni dopust v dveh približno enakih delih.

Pri koriščenju rednega letnega dopusta se prosta sobota, vpeljana z razporeditvijo delovnega časa na 5 dni v tednu, šteje kot delovni dan in všteva pri dopustu v število koriščenih dni.«

7. Delavski svet podjetja je sklenil, da pristopi k poslovno-tehničnemu sodelovanju za nizko gradnjo in hidrogradnjo s podjetji: GP »Primorje«, Ajdovščina, SGP »Slovenija ceste«, Ljubljana in SGP »Tehnogradnje«, Maribor. Pooblasti se glavni direktor za podpis pogodbe o sodelovanju in dogovor. V koordinacijski odbor za podjetje imenuje stalne predstavnike: tov. Huga Keržana, dipl. grad. ing., glavnega direktorja podjetja, Janeza Gričarja, dipl. gradb. ing., komercialnega direktorja; za namestnika pa: tov. Alfreda Petelna, dipl. gradb. ing., tehničnega direktorja in Mirka Polaka, pomočnika komercialnega direktorja.

8. Pritožbi Ale Luliča, zidarja na GV Celje v zadevi nepriznanja nadomestila osebnega dohodka za čas bolniškega staleža, se ne ugodí.

9. Delavski svet podjetja imenuje v delavski svet uprave stanovanjskih hiš in stanovanj »Gradisa« naslednje člane: tov. Ignaca Brenčiča, dipl. gradb. ing., Ludvika Rizmala in Ludvika Šnajderja.

Predsednik DS podjetja:

Janez Kuštrin

Overovalca:

ing. Ignac Brenčič, i. r.

Janko Košir i. r.

UO podjetja

SKLEPI

IV. seje upravnega odbora podjetja, ki je bila dne 24. 10. 1968 v Ljubljani

1. Sklepi zadnje seje so bili izvršeni.
2. Sprejme se predlog začasnega poslovnika železokrivskega obrata z dopolnitvami. Upravni odbor sklene, da predloži osnutek poslovnika omenjenega obrata v potrditev delavskemu svetu podjetja.

3. Odobrijo se predložene cene za usluge železokrivskega obrata, ki so bile predložene dne 18. 9. 1968 pod št. 02-8/68 103.

4. Informacija o poslovanju podjetja za preteklih 9 mesecev se vzame na znanje.

5. Upravni odbor sklene predlagati DS podjetja, da ustanovi podjetje za izvajanje investicijskih del, in sicer v ZR Nemčiji po predlogu, ki je bil dan v obravnavo.

6. Informacija o angažiranosti del za prihodnje obdobje se vzame na znanje.

7. Imenujejo se naslednje inventurne komisije:

Centralna inventurna komisija:

Alojz Remec, predsednik

Janez Božič, član

Ivan Čiringer, član

Centralna komisija za popis osnovnih sredstev:

Janez Zupan, predsednik

Ludvik Šnajder, član

Janez Škofič, član

Komisija za popis nedovršene proizvodnje in lastnih investicij:

ing. Ignac Brenčič, predsednik

ing. Silvo Erjavec, član

ing. Milivoj Šircelj, član

Glavna popisna komisija za popis terjatev in obveznosti:

Peter Kunej, predsednik

Bruno Wabra, član

Anica Lenšček, član

Komisija za popis materiala in drobnega inventarja v počitniških domovih:

Pavel Satler, predsednik

Rudi Skabar, član

Ivka Komljanec, član

Komisija za popis osnovnih in obratnih sredstev centrale:

Ciril Marolt, predsednik

Franc Merhar, član

Srečko Seme, član

Komisija za popis materiala in drobnega inventarja v centralnem skladišču:

Franc Umek, predsednik

Anton Pucelj, član

Ančka Cerar, član

Komisija za popis osnovnih sredstev, materiala in drobnega inventarja v delavskih domovih:

Delavski dom Bavdkova in Novakova:

Anton Švajger, predsednik

Ivan Palfi, član

Marija Plevčak, član

Delavski dom Mislejeva:

Anton Švajger, predsednik

Ivan Palfi, član

Marija Plevčak, član

Delavsko naselje Koželjeva:

Anton Švajger, predsednik

Maks Mlakar, član

Marija Plevčak, član

8. Za čas bolezenske odsotnosti tov. Franca Vovka opravlja dolžnosti šefa PE Jesenice tehnični pomočnik tov. Božo Lukač.

9. Odobri se odškodnina zaradi poškodbe pri delu v znesku 3.000 N din tov. Jožetu Platiši, KV tesarju, roj. 25. 7. 1930, sedaj pri LIO Škofja Loka.

10. Za uporabo osebnih avtomobilov v privatni lasti za službene namene se odobri naslednje število kilometrov vožnje:

tov. Antonu Demšarju, vodji tesarске delavnice LIO Škofja Loka do največ 800 km mesečno;

tov. Francu Tehovniku, vodji mizarske delavnice LIO Škofja Loka do največ 800 km mesečno;

tov. Stanku Vesenjaku, strojnemu referentu pri GV Maribor do največ 600 km mesečno;

tov. Božidarju Lukaču pri GV Jesenice do največ 1200 km mesečno.

11. Odobri se odsotnost z dela brez pravice do nadomestila v smislu 107. člena pravilnika o delovnih razmerjih podjetja vsakemu do

5 dni: tov. Jovanu Ruzeskoviču, skladiščnemu delavcu v centralnem skladišču, Ludviku Stanku, delavcu v centralnem skladišču in Jovanu Milanoviču, delavcu v centralnem skladišču.

12. Upravni odbor zadolži tov. glavnega direktorja, da organizira izdelavo konkretnega predloga glede financiranja, lokacije in podobno za nove poslovne prostore centralne podjetja, in sicer najkasneje v roku dveh mesecev.

Predsednik UO podjetja:
Leopold Ilvar

DS podjetja

SKLEPI

XXII. zasedanja delavskega sveta podjetja, ki je bilo dne 25. 10. 1968 v Ljubljani

1. Pri pregledu sklepov prejšnje seje je bilo ugotovljeno, da so bili vsi opravljeni:

2. Poročilo overovatelja zapisnika se vzame na znanje.

3. DSP vzame na znanje poročilo predsednika upravnega odbora.

4. DSP zavrne predlog komisije za ugotavljanje in izrekanje ukrepov zaradi kršitve delovne dolžnosti za izključitev tov. Vladi-
mirja Klančarja iz delovne skupnosti zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti in izreče ukrep zaradi kršitve delovne dolžnosti, in sicer zadnji javni opomin.

5. Sprejme se začasni poslovnik železokrivskega servisa po osnutku in dopolnitvah osnutka, ki so bile predložene v obravnavo.

6. Razširi se organizacijska shema tehnične službe pri centrali v sektorju gradbene operativne in uvede železokrivski servis z naslednjimi delovnimi mesti:

- vodja železokrivskega servisa
- delovodja železokrivskega servisa
- KV železokrivci (ustrezno število)
- PK železokrivci (ustrezno število)

7. Do prihodnje seje DS podjetja naj ustrezne službe pripravijo poročilo in predlog o formiranju dveh železokrivskih obratov v okviru podjetja.

8. V primerih, ko na tržišču ni odgovarjajoče opreme oz. strojev glede na našo tipizacijo, lahko komisija za investicije odstopi

od načela, določenega v 6. členu poslovnika komisije za investicije.

9. Odobri se nabava kopirnega stroja »METEM 57« z najnujnejšimi rezervnimi deli in nabavo stroja za obrezovanje kopij »METOSCHNITT SH 150« po predvidene stroške ca. 30.000 N din.

10. Odobri se nabava razne opreme v smislu predračuna v skupnem znesku 44.000 N din s tem, da se postavke 16, 17, in 18. izloči iz spiska. S tem se zmanjša predračunski znesek za 5.278 N din in nabava do višine 38.722 N din.

Investicije pod tč. 10 in 11 se odobrijo pod pogojem, da se krijejo iz sredstev biroja, tj. skladov, doseženih v letu 1967.

11. Za KO Ljubljana se odobrijo naslednje nabave:

	N din
univerzalna stružnica	72.197
univerzalni rezkalni stroj	87.181
veržno dvigalo LD 1	1.105
veržno dvigalo LD 5	2.107
2 kotla za ogrevanje bitumna	6.400

12. Za Ko Maribor se odobrijo naslednje nabave:

	N din
4 ročni vrtalni stroji EVS 10	1.652
2 ročna vrtalna stroja EVS 13	926
1 ročni vrtalni stroj EVS 18	917
4 kotni brusilni stroji RBS 62	6.300
10 paralelnih primežev 140 mm	2.000
1 varilni transformator tip 250	2.894
1 varilni agregat 350	13.091

Nabave pod tč. 11 in 12 se opravijo pod pogojem, da se financiranje izvede iz sredstev skladov obratov

13. Za strojno prometni obrat v Ljubljani se odobrijo naslednje nabave:

11 elektromotorjev za žerjave 48.000 N din,
1 prenosni enofazni kompresor za izpihanje elektromotorjev 2.300 N din,
10 platojev za prenos opeke 25.000 N din,
6 posod za protiteži za žerjave Weitz 18.000 N din.

14. Za GV Ravne na Koroškem se odobri. 1 ročni skreper za gramoz (Progres) 36.000 N din.

1 tehtnica za cement za betonarno 16.400 N din.

15. Za strojno-inventarni park se odobri nabava:

1 stroj za čiščenje cevi za cevne odre in stroj za čiščenje spojki cevnih odrov 24.000 N din,

1 vibracijsko sito za malto 1.203 N din,
1 vibracijski plošč tipa Paver B 6.842 N din,
7.262 N din,

1 vibracijski plošč tipa Paver 6 6.842 N din,
1 prevzorni sanitarni voz 18.000 N din.

16. Spremeni se sklep DS podjetja, ki je bil sprejet na XIV. seji o nabavi treh buldozerjev D 4, D 6 in D 7, tako da se praviloma glasi: »odobri se nabava 2 buldozerjev Caterpillar D 7.

17. Odobri se prijava za odkup zemljišča v izmeri 3.000 m² za enoto v Kopru s tem, da bo enota plačala vrednost iz sredstev svojih skladov. Komunalna ureditev baze bo participirana z delom poslovne enote.

18. Ureditev baze v Celju po programu v skupnem proračunskem znesku ca. 1.000.000 N din se načeloma odobri s tem, da se celotni program realizira v 10 letih. Najprej se prikladi za nakup zemljišča v izmeri 10.000 m² v višini 40.000 N din.

19. Odobri se nabava:

10 tovornih avtomobilov FAP tipa 13 SK nosilnost 8 ton po ceni za 1 vozilo 135.000 novih din.

5 tovornih avtomobilov TAM tipa 5.000 DK po ceni za 1 vozilo 92.500 N din.

Nakup naj sel zvede s kreditiranjem do 50 % vrednosti.

20. Odobri se gradnja šolske zgradbe — doma učencev v gospodarstvu v Škofji Loki in sicer do zneska 850.000 N din iz sredstev za kadrovanje (2,5 % od osebnih dohodkov). Razliko do predračunske vsote, tj. ca. 140.000 N din bo kril LIO Škofja Loka iz sredstev svojih skladov. Gradnja naj poteka na principu gradnje za tržišče.

21. Za LIO Škofja Loka se odobri nabava:

1 brusilni stroj za žagine liste polnojarmenika znamke VOLIMER za 35.000 N din,

1 stroj za rezanje žamanja — večlistna krožna žaga z zaščitno komoro v vrednosti 15.000 N din,

1 električna verižna ročna žaga za 2.500 N din,

1 varilni aparat po licenci Furlan za 3.500 N din.

Navedena nabava se odobri pod pogojem, da bo za to dal sredstva obrat sam.

22. Odobri se nabava 1 avtobagerja RD 350 v skupnem znesku 206.070 N din.

23. Odobri se povečana stopnja amortizacije za naslednja tovarna vozila:

a) amortizacijska stopnja za vsa vozila do vključno 5 ton nosilnosti in vlačilce naj se poviša na 15 %;

b) amortizacijska stopnja za vsa vozila do vključno 6 ton nosilnosti in vlačilce naj se poviša na 20 %.

24. DS podjetja sklene, da se ustanovi v ZR Nemčiji podjetje za izvajanje investicijskih del.

25. Kot pomoč pri gradnji nove ljubljanske bolnišnice se odobri iz sklada skupne porabe podjetja 15.000,00 N din.

26. Za delavce, ki delajo pri betonskih delih ureditve priobale Donave v sklopu izgradnje hidro sistema Djerdap, se odobri na podlagi 8. člena pravilnika podjetja o terenskih dodatkih naslednje višine terenskih dodatkov:

za vodjo ekipe 4,20 din na uro,

za VK delavce 3,45 din na uro,

za KV delavce 2,65 din na uro.

Gornja višina terenskega dodatka velja samo za čas, ko so delavci zaposleni pri omejenih delih.

27. Za delegate za volilno telo pri volitvah v svet zavarovancev občine Ljubljana-Center se izvolijo naslednji tovariši:

Vincenc Gartner, ing. Ignac Brenčič, Alojz Remec, Jože Lorenčič, ing. Pavel Vodopivec, Maks Mlakar, Anica Bergant, Angela Duhovnik, Ivan Grilc, Marjeta Hercog, Nuša Dominko, Stefka Inhof, Ivka Komljanec, Franjo Kalšan, ing. Renata Hren-Kralj, Rudi Koršič, Martin Kolar, Marija Lisjak, Mirko Novak, Mladen Novakovič, Minka Remec in Franc Zelenko.

Predsednik DSP:

Janez Kuštrin

Važnejši sklepi organov samoupravljanja poslovnih enot

GRABENO VODSTVO LJUBLJANA — III. seja upravnega odbora.

Za delavce, ki so zaposleni pri rekonstrukciji ceste Radeče—Šentilj, se določi terenski dodatek v enaki višini, kot je določen za gradbišče v Kopru.

V zimskem obdobju se uvede na gradbiščih in obratih gradbenega vodstva praviloma tale delovni čas:

od 15. oktobra do 15. novembra 1968 dnevno od 6.30 do 15.30;

ob petkih pa od 6.30 do 15. ure s tem, da so vse sobote proste;

od 15. novembra 1968 naprej dnevno od 7. do 16. ure, ob petkih pa od 7. do 15.30.

Na upravi gradbenega vodstva je zimski delovni čas prilagoditi delovnemu času, ki je veljaven za centralo podjetja.

Vajencem, ki so zaposleni na gradbenem vodstvu, je v bodoče izplačevati 120 S din na dan kot nadomestilo za zajtrk.

GRADBIŠČE KOPER — 20. seja delavškega sveta.

Forsirati je zaključna dela na samskem domu, da bo v decembru 1968 vseljiv. O notranji opremitvi, upravi in režimu doma bomo odločali na posebni seji.

Kamnomol na Črnem kalu bomo skušali opremiti s tretjim drobilcem za prah, po katerem je največ povpraševanja.

DS sklene, da Ferfolja in Žabkar pripravita seznam in vzorce dobre orodja za zidarje, Bohar, Grgič in Franderajh pa za tesarje, nato bo enota orodje nabavila. Tehnični pomočnik Bilas naj to delo koordinira.

Za overovatelja zapisnika sej DS je namesto Brede Kovač določen Jože Bagari.

Ker pade petek 3. januarja 1969 med štiri proste dneve (1. in 2. januar sta novoletna praznika, 4. januar je prosta sobota, 5. januar nedelja), DS soglasno sklene, da se šteje 3. januar vsem zaposlenim v letni dopust.

Obdaritev letošnjih jubilarov — 20, 15 in 10-letnikov, 50-letnikov in starostnih upokojencev oskrbi predsednik DS Jože Žabkar.

Ivan Sluga, NK delavec v enoti, ki je letos dopolnil 50 let, prejme darilo v vrednosti do 200,00 din.

Andrej Bizjak, KV kovač v enoti, ki je bil letos starostno upokojen, prejme darilo v vrednosti do 500,00 din.

ŠKOFJA LOKA — VI. seja delavskega sveta.

Tov. Ilovar poroča o doseženem dohodku in o ostanku dohodka v našem obratu, kar poda tudi po posameznih delavnicah. Izgubo ima le steklarska delavnica, in sicer milijon štiristo tisoč, ki pa se je verjetno povečala že na dva milijona. Poudari, da je poslovanje devetih mesecev tega leta zelo zadovoljivo, saj obrat še ni dosegel tolikšnega ostanka dohodka. V primeru, da bi se ostanek dohodka vidneje manjšal, je treba takoj ustrezno ukrepati, zato predlaga, da se DS pogosteje sestaja.

Tot. Ilovar seznanil člane DS z gradnjo samskega doma. Pove, da bo samski dom namenjen izključno vajencem, saj je dose-

danja baraka neprimerna za stanovanje vajencev. Tov. Ilovar predlaga, naj podjetje ne nakazuje prispevka za šolstvo (1%), če ta ni obvezen, zlasti ne, če ga ne nakazujejo vsa gradbena podjetja, ampak naj se za to namenjena sredstva namenijo zgradbi za strokovno izobraževanje v Škofji Loki. Pojasni, da bo samski dom gradila PE Gradis Jesenice, ki nima lastnega tesarskega kadra, zaradi česar bo naš obrat prevzel vsa tesarska dela, četudi bi delali brezplačno.

GRADBENO VODSTVO RAVNE NA KOTOŠKEM — 20. seja DS.

S 16. 10. 1968 se začne delati pri PE na vseh deloviščih gradbene in pomožne dejavnosti od 7. do 15. ure. Manjkajoče ure se delajo v drugi in tretji soboti v mesecu in je zadnja ter prva sobota v mesecu prosta do nastopa sezone.

Odobri se zimski dopust delavcem, kateri bi na lastno željo želeli oditi domov od 1. 1. 1969 dalje. Odhod delavca na zimski dopust morajo pisмено odobriti sektorji. Vsak delavec mora obvezno izkoristiti polovico rednega letnega dopusta med zimskim dopustom.

Vsa razpoložljiva sredstva PE iz sklada skupne porabe iz preteklih let 1966/67 in ostanka dohodka za leto 1968 se namenijo za nakup šestih družinskih stanovanj v novi stolpnici na Čečovju.

Stanovanjska komisija skliče sestanek s stanovalci v barakah zaradi dogovora in lastne finančne udeležbe ter prioritete.

Zbrani podatki se pošljejo na centralo direktorju finančnega računskega sektorja, da bi se sklenila preliminarna pogodba za nakup stanovanj s stanovanjskim podjetjem Ravne.

Iz sklada skupne porabe se plača loščilec za parket, ki je bil nabavljen za samski dom III.

Odobrijo se spominska darila delavcem, ki bodo odšli v pokoj, in 50-letnikom:

Upokojenci:

1. Ivan Mesič, 300,00 din
2. Luka Savodnik, 300,00 din
3. Eša Čokač, 300,00 din
4. Edmund Haberman, 200,00 din
5. Suzana Selišnik, 300,00 din

50-letniki:

1. Ivan Adam, 200,00 din
2. Albert Naglič, 100,00 din
3. Franc Viltušnik, 100,00 din

Iz poslovnega sklada se nabavi: računski električni stroj — seštevalnik
2 računska električna stroja — polnoavtomat s 4 operacijami

pisalni stroj s srednjim valjem

risalna deska »IZIS«

Upravnik samskih domov se zadalži, da se odstranijo vsi kuhalniki iz samskih domov.

■ **LIO SKOFJA LOKA — VII. seja delavskega sveta.**

Do 30. novembra tega leta se morajo iz stanovanjske barake za vajence izseliti vse ženske. V nasprotnem primeru se že na podlagi tega sklepa in v smislu 5. sklepa prejšnje seje kršilcu odpove delovno razmerje in opravi nasilna izselitev.

Gibljivi del sredstev osebnega dohodka 7 milijonov din se razdeli skupno z osebnimi dohodki tega meseca.

Lovski družini iz Skofje Loke, ki prosi za prispevek k proslavi 20-letnice obstoja, se ne ugodi.

Sindikalni podružnici Gradis LIO Skofja Loka se dodeljuje dotacija iz sredstev sklada skupne porabe v višini 400.000 S din za kritje stroškov, ki so že in še bodo nastali v letu 1968.

■ **GRADBENO VODSTVO JESENICE — II. seja upravnega odbora.**

Upravni odbor vzame na znanje poročilo o finančnem položaju po tričetrletnem obračunu ter sklene, da se v tem in prihodnjem mesecu izplača 30 % kot kolektivni akord na osnove efektivne ure, brez nadur, upoštevajoč dopust in boleznino do 30 dni, četrta obstaja večja rezerva neizplačanih osebnih dohodkov.

Upravni odbor je seznanjen z boleznijo šefa. Ta apelira na vse člane kolektiva, da si vsak po svojih močeh prizadeva pri svojem delu. Le s skupnimi napori, prizadevanji in povezanostjo bomo zmogli premostiti vrzel, ki je nastala ob odsotnosti z dela šefa zaradi bolezni.

Da se hrana v DUR ne podraži, se od 1. 11. 1968 dalje pripravlja zajtrk po načinu kot pred deljenim delovnim časom ter se »okrepljen« zajtrk opusti.

■ **GRADBENO VODSTVO CELJE — III. seja delavskega sveta.**

Pri izplačilu za mesec november 1968 naj se razdeli za osebne dohodke znesek 125.000 N din, kar predstavlja ca. 60 % mesečnega dohodka. Razdelitev naj se opravi pod naslednjimi pogoji:

a) finančni uspeh v mesecu oktobru mora biti pozitiven,

b) upravičenci do razdelitve so vsi delavci, ki so se zaposlili pri podjetju do 15. 9.

1968 s tem, da bodo 30. 11. 1968 v delovnem razmerju.

Podaljša se sklep DS o regresiranju prehrane do 31. 12. 1968.

S 1. 10. 1968 dalje pripadajo delavcem, zaposlenim pri gradnji zgornje postaje gondolske žičnice, hotela in dodatnih objektov, naslednje znižane dnevnice:

NK in PK delavci — 12,00 N din dnevno

KV in SŠ delavci — 13,70 N din dnevno

VK in VŠ delavci — 17,50 N din dnevno

Fogoj za izplačilo dnevnic so opravljene obvezne ure dnevno na tem gradbišču. Dnevnice za dela proste dneve se obračunajo in izplačajo, če je bil delavec na gradbišču zadnji dan pred dela prostim dnevom. Obračunane in izplačane dnevnice izključujejo pravico do prejema terenskega dodatka in pravico do 15 % regresa za hrano.

Delavcem, ki so zaposleni pri gradnji spodnje postaje gondolske žičnice in dodatnih objektov, se poveča od 16. 10. 1968 dalje TD za 30 %. S tem jim zapade pravica do 15 % regresa za hrano.

Dopolni se pravilnik o nagrajevanju režijskega osebja s tem, da se med upravičence upošteva tudi zaposlene delavce v mehanični delavnici in čuvaje. Sklep velja od 16. 10. 1968 dalje.

Odobri se pomoč pogorelcem iz Stojnega sela v obliki materialne pomoči, in sicer 5 ton cementa.

Priporoča se vsem zaposlenim delavcem, da se udeležujejo krvodajalskih akcij, kate organizira odbor RK Celje. Vsak krvodajalec ima pravico na dan odvzema krvi do plačanega prostega dneva.

■ **Uprava delavskih domov in naselja Ljubljana — upravni odbor dne 9. 10. 1968.** Sprejme se k znanju in potrdi obračun storitev delavskih domov in naselja v Ljubljani za čas od 1. 1. do 31. 8. 1968.

Sprejme se k znanju poročilo komisije za pregled poslovanja v delavskem domu Misljeva ul. 3 in ocene sposobnosti upravnika tega doma Tiborja Kovača. Upravni odbor smatra, da tovariš Kovač nima prave resnosti in čuti premalo odgovornosti za svoje delo, vendar pa mu daje še zadnjo možnost, da se popravi. Tovariš Kovač mora do 1. 1. 1969 urediti vso administracijo in tudi svoje delo prilagoditi potrebam tega delovnega mesta. Kolikor tega ne bo storil, naj se mu da odpoved.

Stanovalcu Mirku Novak v Novakovi ul. 5 b se poveča stanarina za družinsko stano-

vanje na 80,00 N din mesečno plus voda s 1. XI. 1968.

Odbor je analiziral stanje protipožarne zaščite po domovih in naseljih in našel zadovoljivo stanje. Smatra pa, da so potrebni napisi, ki bi opozarjali stanovalce na požarno varnost.

■ KOVINSKI OBRATI LJUBLJANA — IV. seja delavskega sveta.

V brusilnici novogradnje se ne sme variti, za kar se zadalži vodjo novogradnje.

Ing. Picek in Franc Rode takoj organizirata preizkus kotla za kuhanje bitumna.

Da bi dosegli ugodnejši poslovni uspeh v posameznih OE, se zadalži strokovno službo na upravi, da izvedejo:

izboljšanje organizacije dela in ustrezne zasesti delovna mesta v pripravi dela,

povečati delovno območje novogradenj in organizirati skupine delavcev, ki bodo specializirani za strojogradnjo in za stavbno ključavničarstvo,

zahtevati izdelavo investicijskega plana popravil gradbene mehanizacije za leto 1969, upoštevati v investicijskem programu za leto 1969 nabavo delavniškega žerjava,

prilagoditi delavniške prostore remontne dejavnosti stvarnim potrebam,

povečati nadzor pri izvrševanju del in zapisniško predajati vsa izvršena dela naročnikom,

izboljšati organizacijo dela pri sedanji kapaciteti strojne delavnice,

posvetiti večjo skrb nerentabilnim obdelovalnim strojem in prilagoditi stroje tehnološkim postopkom,

organizirati v OE kleparstvo delovni sestaneke,

delovni čas delavcev na terenih se na montažnih delih v zimskem obdobju prilagoditi delovnemu času naročnikov del,

posvetiti večjo skrb koordinaciji dela med izvajalci gradbenih in kleparskih del,

skrbeti za pravilno uskladiščenje materiala,

zadolžiti obratovodjo za pravilno porazdelitev varilnih garnitur in skupaj s tehničnim pomočnikom določiti, kdo jih sme upravljati. Prepovedati delo neizurjenim delavcem z varilnimi aparati.

Odobri se dotacija sindikalni podružnici v višini 2.200 N din.

■ GRADBENO VODSTVO MARIBOR — V. redna seja upravnega odbora

Ker je bilo iz poročila razvidno, da je trenutno precej nerešenih vprašanj in problemov na gradbišču Talis, sklene UO, da se čimprej, najkasneje pa v 10 dneh skliče sestanek predstavnikov investitorja, tehničnega kadra gradbišča Talis ter vodstvenega kadra GV ter se vsa sporna vprašanja na tem sestanku skupno rešijo, da ne bi prišlo kasneje do uveljavljanja posebnih koristi ene ali druge stranke.

Mesečno finančno poročilo se sprejme na znanje in potrdi. Iz poročila je razvidno, da se je uspeh po posameznih gradbiščih malenkostno popravil. Kljub temu pa je še vnaprej vložiti vse sile za večjo rentabilnost poslovanja v skladu s priporočili, oziroma sklepi, ki so bili s tem v zvezi sprejeti na seji UO in DS GV.

UO predlaga DS PE, da sprejme sklep o pogostitvi vseh delavcev, katera bi bila hkrati s proslavami na posameznih gradbiščih za dan republike.

UO nadalje predlaga, da se pogosti vse tiste delavce, ki prejmejo v letošnjem letu priznanja za 20, 15 in 10-letno delo v podjetju. Na isto slavo naj bi povabili tudi delavce, ki so v letošnjem letu odšli v pokoj, delavce, ki so dopolnili 50 let starosti, kakor tudi vajence, ki so v letošnjem letu z uspehom končali učno dobo.

UO sprejme tudi sklep, da se tudi letos izvede zaščitno cepljenje proti gripi. Zadevo je urediti čimprej. Polovico stroškov cepljenja gre na račun naše enote, polovico pa nosi Zavod za zdravstveno varstvo.

Prične naj se urejevanje železokrivske baze, ki se naj usposobi s čim manjšimi stroški.

Nadalje se sklene, da se vsem vajencem dajo na razpolago zaščitni čevlji brezplačno.

Da bi dvignili strokovnost in kvaliteto delavcev v naši enoti, je organizirati v zimskem času tečaje za pridobitev kvalifikacije PK oziroma KV delavca.

UO nadalje priporoča, da se enkrat mesečno ali vsaj po potrebi skliče sestanek vseh delovodij, na katerem bi obravnavali določena strokovna in organizacijska vprašanja.